

BİLANÇO

TÜRMÖB AYLIK YAYIN ORGANI • SAYI : 128 • HAZİRAN 2007

4.00 YTL

- *Vergi ve sosyal güvenlik için tek beyannameye geçiliyor*
- *Devlet demek, vergi demek*
- *Yeni iş yeri açılışları geriledi*
- *Cari açık seviyesini korudu*

Ekonomik Rapor

Genel seçimler

Türk halkı 22 Temmuz tarihinde, tarihi bir karar verecek. Gelecek 5 yıl boyunca ülkeyi yönetecek hükümeti ve parlamentoyu seçecek. Parlamentoda yer alacak milletvekillerinin nitelikleri çok önemli. Sorunları bilen, halkın içinden gelen, vizyon sahibi olanların karar alma mekanizmasının içinde olması büyük yarar sağlamakta.

Geçmiş tecrübelerimiz ve yaşanan gelişmeler, konusuna hakim olan milletvekillerinin çok sağlıklı öneriler ve kararlar aldıklarını bizlere gösterdi. Ekonomi, vergi, muhasebe gibi konularda uzmanlaşmış isimlerle ortak dili kullanmanın avantajı oldukça büyük.

TÜRMOB, Odalarımız ve meslek mensupları olarak 22 Temmuz'da yapılacak seçimleri çok önemsiyoruz. Çok sayıda meslektaşımızın parlamentoda yer alması hem ülkemiz, hem mesleğimiz için oldukça önemli. Geçen dönem 34 meslek mensubumuz parlemantoda yer aldı. Bu sayının bu dönem daha da artması temennisi içindeyiz.

Aday olan tüm meslektaşlarımıza başarılar diliyoruz. Onların başarıları ülkemizin ve mesleğimizin başarısı olacaktır.

Dergimizin bu sayısında da ilgi ile okuyacağınızı umduğumuz haber ve araştırmalara yer verdik. Gelecek sayımızda buluşmak dileğiyle...

Nail SANLI

Genel Sekreter

Vergi ve sosyal güvenlik için tek beyannameye geçiliyor

Sosyal Güvenlik Kurumu ve Gelir İdaresi Başkanlığı için birleştirilmiş bir vergi beyannamesi formu bu yıl sonuna kadar oluşturulacak. Böylece tek beyanname ile iki ayrı kuruma bildirim yapılmış olacak.

Yıllardır önemli bir sorun olan her kuruma ayrı beyanname verme dönemi vergi ve sosyal güvenlik için kapıyor. IMF Niyet mektubunda yapısal kriter olarak yer alan koşula göre, Sosyal Güvenlik Kurumu ve Gelir İdaresi Başkanlığı için birleştirilmiş bir vergi beyannamesi formu oluşturulacak. Bu beyan ile her iki kuruma ayrı ayrı beyanda bulunma dönemi de kapanmış olacak. Düzenlemenin aralık 2007 sonuna kadar gerçekleştirilmesi gerekiyor.

Mayıs ayında IMF'e verilen niyet mektubunda de yer alan yapısal koşulsallığın onuncu maddesi bu düzenlemeye ayrıldı. Sosyal Güvenlik Kurumu ile Gelir İdaresi

Başkanlığı arasında oluşturulacak komite, işbirliğinin geliştirilmesi ve bilgi paylaşımının güçlendirilmesi amacıyla çalışma yapacak. Bu komite, birleştirilmiş vergi beyannamesi formunun 2007 yılı sonuna kadar uygulamaya girmesini sağlayacak.

Anayasa Mahkemesi kararının ardından Sosyal Güvenlik reformu konusunda çareyi ertelemekte bulunan hükümet, sosyal güvenlik sisteminin uzun vadeli sürdürülebilirliğini temin etmek amacıyla hem Mahkemenin görüşlerini dikkate alacak, hem de reformun getireceği katkıları mümkün olan azami oranda muhafaza edecek yeni bir düzenlenme hazırlanması konusundaki kararlı olduğunu niyet mektu-

bunda ifade etti. Bu reform üzerinde mümkün olan en geniş kapsamlı mutabakatın sağlanabilmesi amacıyla, reformun temel ilkelerini ve yeni emeklilik parametrelerine ilişkin alternatifleri açıklayan bir beyaz kitap yayımlanacak.

Değişiklikleri içeren yasa tasarısının, yeni yasama döneminin başlamasından hemen sonra TBMM'ye sunulması ve sunulduktan sonra altı ay içerisinde uygulamaya geçirilmesi amaçlandı. Yeni yasanın yürürlüğe girmesi öncesindeki dönemde, memur emekli maaş artışlarının yeni kanunda öngörülen endeksleme oranlarıyla uyumlu olması sağlanacak.

Aynı zamanda, sosyal güvenlik prim tahsilatının iyileştirilmesi

amacıyla büyük işverenlerin, çalışanlarının maaşlarını banka hesapları aracılığıyla ödemesini gerekli kılacak yasal çerçevenin 2007 yılı Haziran sonuna kadar tamamlanması yapısal kriter olarak mevcudiyetini korudu. Büyük İşverenler Biriminin güçlendirilmesi ve genişletilmesi ve alacak tahsilat tekniklerinin modernize edilmesini de içeren önlemler alınacak.

Gelir İdaresi Başkanlığı bünyesindeki Büyük Vergi Mükellefleri Birimi'nin etkinliğinin artırılması amacıyla, söz konusu birime tahsis edilen denetçi sayısı otuzbeşe çıkarılacak. Denetçi sayısının Büyük Vergi Mükellefleri Birimi'nin iş yüküyle orantılı olarak zaman içinde daha da artırılması planlandı. Aynı zamanda, vergi idaresi fonksiyonlarındaki bölünmüş yapının zamanla azaltılması da planlandı. Vergi idaresi alanında ayrıca, katma değer vergisi iadelerinde görülen usule aykırı işlemlerin giderilmesi amacıyla 2007 yılı sonuna kadar risk bazlı denetim sisteminin uygulamaya konulacak. Orta vadede, denetim elemanlarının toplam insan kaynağı içerisindeki payının yüzde 5'ten yüzde 10'a çıkarılması hedeflendi. Mali şeffaflığın artırılması, maliye politikalarının itibarının ve piyasa güveninin korunması açısından "merkezi yönetim bütçesi" sınıfla-

ması esas alınarak geçmiş dönem bilgileri bu formata uygun yayınlandı. Yerel yönetimlerin muhasebe ve raporlama sistemlerinin iyileştirilmesine yönelik çalışmalarda da ilerleme kaydedildiği niyet mektubunda ifade edildi. 11 Nisan 2007 tarihinde yerel yönetimlere ilişkin 2006 yıl sonu bütçe gerçekleştirme rakamları yayımlanmış olup, gele-

cek dö-

nemlere ait bütçe gerçekleştirme rakamlarının da üçer aylık dönemler halinde yayımlanması planlandı.

Mevcut vergi harcamalarının rakamsal büyüklüğünü ortaya koyan bir rapor 2007 yılı Haziran sonuna kadar yayımlanacak. Tüm sektörlerdeki kamu-özel sektör işbirliği projelerinin muhasebe ve yönetim çerçevesini ortaya koyacak olan yasal çerçeve üzerindeki çalışma-

ların devam ettiği bilgisine yer verildi.

Ön koşul olarak yer alan çalışmalar şöyle;

Kamu kesimi gecikmiş alacakları için yeni af getirilmemesi,

Uzman pozisyonları ve atıl istihdamın giderilmesinde hedefleri aşan işletmelere yönelik Hazine onayına tabi sınırlı istisnalar hariç her bir işletmede işten ayrılanların en fazla yüzde 10'u kadar yeni personel alımı yapılması.

İşten ayrılanların en fazla yüzde 50'si kadar yeni memur alımı yapılması,

Maktu vergilerin ve KİT fiyatlarının 2006-07 program varsayımları ile uyumlu olması,

Mevcut vergi harcamalarına ilişkin bir raporun yayımlanması,

Aile hekimliği uygulamasının 22 ile yaygınlaştırılması,

Sosyal Güvenlik Kurumu ve Gelir İdaresi Başkanlığı için birleştirilmiş bir vergi beyannamesi formunun oluşturulması,

Büyük işverenlerin, çalışanlarının maaşlarını banka hesapları aracılığıyla ödemesini sağlayacak yasal düzenlemelerin tamamlanması,

Katma değer vergisi iadelerinde risk bazlı denetim sisteminin uygulamaya konulması,

Sigortacılık kanununun TBMM'den geçmesi.

Devlet demek, vergi demek

İSMMMO’nun yayına hazırladığı, İstanbul Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenen “Vergiye Karşı Mükellef Davranışları Araştırması”na göre, Türkiye’de mükelleflerin büyük çoğunluğu vergiye karşı tepkili. Yapılan araştırmaya göre, mükellefler vergi kaçırmaı hırsızlıkla özdeşleştirirken, deneklerin yarısı vergi kaçırma meslektaşlarını eleştirmekte ama aynı zamanda hak vermekte.

Istanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Bölümü’nden Yrd.Doç. Dr. Binhan Elif Yılmaz ve Araş.Gör. Murat Şeker tarafından hazırlanan “Vergiye Karşı Mükellef Davranışları” araştırmasına göre, mükelleflerin çoğunluğu siyasi görüşünü yansıtan partinin iktidar olduğu dönemde de vergiye tepki duyuyor. İSMMMO’nun yayınladığı ve İstanbul Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenen araştırmaya göre gelir vergisi mükelleflerine “siyasi görüşünü zü yansıtan partilerin iktidarda

olduğu dönemde, vergiye tepkisinin azalıp azalmayacağı” sorusu yöneltildiğinde mükelleflerin yüzde 44’ü tepkilerinin arttığını belirtti.

Devletin üstlenmiş olduğu görevleri yerine getirebilmesinde, ekonomik ve mali yapının istikrarlı olmasında, etkin ve adil işleyen bir vergi sistemi sayesinde elde edilecek vergi gelirlerine sahip olunması gerektiği belirtilen araştırma raporunda vergilerin, bir yandan devlet açısından en önemli gelir kaynağını ifade ettiğini, ancak mükellef açısından da

satın alma güçlerini azaltan bir yük olarak algılandığına dikkat çekildi. Bu yükün tüm mükellefler tarafından aynı ağırlıkta hissedilmediği vurgulanan araştırmada, “Mükellef davranışlarını dikkate almadan vergilere ilişkin yapılacak yasal düzenlemeler eksik olacaktır. Dolayısıyla vergi kayıp ve kaçaklarının en önemli nedenlerinden biri olan mükelleflerin vergi ödeme konusunda isteksiz davranışlarının nedenlerinin belirlenmesi ve gerekli önlemlerin alınarak ortadan kaldırılması gerekir” denildi.

Bu amaçla bütçe gelirlerinin üçte birinin ve toplam vergi gelirlerinin yüzde 41'inin toplandığı İstanbul'da Haziran-Eylül 2006 tarihleri aralığında gelir ve kurumlar vergisi mükellefi olan 1000 denekle yapılan anket çalışması sonucunda elde edilen bulgular şöyle:

Devlet, vatandaşlarınca genelde soyut bir kavram olarak tanımlanır ve buna göre değerlendirilir. Devlet vatandaşlarından ödeme güçlerine göre zorunlu ve karşı-

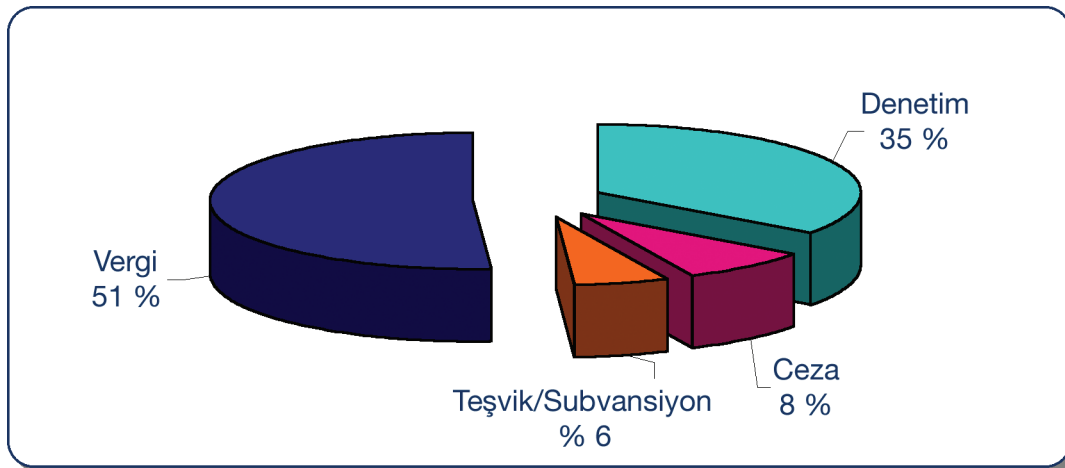
devleti çeşitli sıfatlarla tanımlayabilme olanağına sahip olmaktadır.

Stopaja tabi gelir vergisi mükellefi bireylerin yüzde 59'luk kısmı için devlet vergi ile, yüzde 28'lik bir kısmı için denetim ile, yüzde 9'luk kısmı için de ceza ile özdeşleştiriyor. Bireylerin aylık gelir düzeylerine göre "Devlet" kelimesinin çağrıştırdıkları irdelendiğinde; yüksek gelirli denekler için "Devlet" kelimesi daha çok denetimi ifade ederken, asgari

firmaların yarısından fazlası için "Devlet" kelimesi, ekonomik ilişkiler çerçevesinde firmaların yarısından fazlası için vergi anlamına geliyor ve üçte birlik bir kısmı için ise denetimle özdeşleştiriliyor.

Firmaların sektörel dağılımına bakıldığında; inşaat sektörü dışındaki tüm sektörlerde "Devlet" kelimesinin vergiyi çağrıştırdığı, inşaat sektöründe ilk akla gelenin denetim olduğu göze çarpıyor.

Firmalar İçin Devlet Neyi Çağırıyor?

lıksız olarak, hukuki cebirle vergi alan, bu gelirleri kamusal faaliyetlerinin finansmanında kullanan ekonomik, hukuki ve siyasi bir varlıktır. Dolayısıyla devlet vergileme ile bazı kesimler üzerinde olumsuz etkiler bırakabileceği gibi bazı kesimleri teşvik edici, vergisel ödevlerini yerine getirmeyenleri de cezalandırıcı güce sahiptir. Bu şekilde bireyler

ücretin altındakiler için aynı görüşün geçerli olmadığı görülüyor. Eğitim durumuna göre ise; her eğitim grubunda "Devlet" kelimesi öncelikle vergiyi, ikinci sırada denetimi çağrıştırıyor ve eğitim düzeyi düştükçe "Devlet" kelimesi, ceza ile ifade edilmeye başlanıyor.

Kurumlar vergisi mükellefi firmalar açısından bakıldığında da;

Öte yandan "Devlet" kelimesi denetim olarak en fazla inşaat sektöründe, ikinci sırada tekstil sektöründe ifadesini buluyor. "Devlet" kelimesi ilk sırada ticaret sektöründe son sırada da imalat sanayi sektöründe ceza ile özdeşleşiyor. Ayrıca tekstil sektöründe "Devlet" kelimesi en fazla teşvik/sübvansiyon olarak ifade ediliyor.

Araştırmada ayrıca “Devlet” kelimesinin yeni işletmelerde vergi ile ifadesinin ağırlığını koruduğu, faaliyet süresi arttıkça ağırlığını kaybettiği, bunun yerini ceza ifadesinin aldığı sonucu ortaya çıkıyor. Öyle ki; faaliyet süresi 20 yılı kadar olan firmalarda da devlet kelimesi denetim ile pek fazla özdeşleşmiyor, 20 yıldan sonra ise denetim ile “Devlet” kelimesi daha çok bağdaştırılmaya başlanıyor. Ayrıca faaliyet süresi 20 yılı aşan kurumlarda “Devlet” kelimesi hemen hemen aynı oranda denetim ile özdeşleşiyor.

Araştırmaya katılan stopaja tabi gelir vergisi mükellefi bireylerin yüzde 66’sı devletin vergi ile, yüzde 3’ü borçlanarak, yüzde 4’ü para basarak, yüzde 27’si de özelleştirme ile gelir toplamaları gerektiğini düşünüyor.

Kurumlar vergisi mükellefi olan firmaların da; yüzde 67’si devletin normal gelir kaynağı olarak vergi toplamaları, yüzde 3’ü borçlanması, yüzde 1’i para basması, yüzde 29’u da özelleştirme yaparak gelir toplamaları gerektiğini düşünüyor. Bu sıralama bireyler için elde edilen sıralama ile uyumludur.

Araştırmada deneklerin vergiye bakışı; birey ve firma bazında irdelenmiştir. Vergi, araştırmaya katılan stopaja tabi bireylerin yüzde 31,3’ü için bir vatandaşlık

görevi, yüzde 26,8’i için yasal ve zorunlu bir ödeme, yüzde 23’ü için kamu hizmeti karşılığı, yüzde 2,6’sı için bir maliyet unsuru, yüzde 4,1’i için girişimciliğin önündeki bir engel ve yüzde 10,8’i için de haraç anlamına geliyor.

Vergiye bakış firmalar bazında değerlendirildiğinde; yüzde 37,8’i için bir vatandaşlık görevi, yüzde 27,9’u için yasal ve zorunlu bir ödeme, 14,9’u için kamu hizmeti karşılığı, yüzde 7,6’sı için bir maliyet unsuru, yüzde 5,4’ü için girişimciliğin önündeki bir engel ve yüzde 5,1’i için de haraç anlamına geliyor.

Araştırmaya katılan gelir ve kurumlar vergisi mükellefi deneklerin kamu harcamalarına bakışı ise, ülkemiz gerçeğini önemli ölçüde yansıtmaktadır. Çok yüksek düzeyde gördükleri borç faizlerinin ardından savunma harcamaları geliyor. Denekler sosyal güvenlik, eğitim-sağlık, altyapı ve kültür-turizm harcamalarının çok düşük düzeyde gerçekleştiğini düşünüyor.

Vergisini tam olarak ödeyen bir vergi mükellefini, saf bir vergi mükellefi ve korkak bir vergi mükellefi olarak görenler arasında gençlerin payı daha yüksekken, yaş ilerledikçe bu eğilim azalıyor. Yaşı ilerledikçe, vergisini tam ödeyen bir vergi mükelle-

fini, namuslu ve dürüst birisi olarak görme anlayışı artıyor. Öte yandan 40-50 yaş aralığındakiler için de vergisini tam ödeyen vergi mükellefi, ticarete çok iş başarabilecek biri olarak nitelendiriliyor.

Sektörler açısından, inşaat sektörü vergisini tam ödeyen bir firma sahibini ticarete çok iş başarabilecek biri olarak görürken, hizmetler sektörü ise namuslu-dürüst bir insan seçeneğini tercih ediyor. Vergisini tam ödeyen bir firma sahibini, saf bir firma sahibi olarak nitelendirenler arasında ise ticaret sektörü ilk sırada yer alıyor. Ayrıca firmanın faaliyet süresi arttıkça, vergisini tam ödeyenleri ticarete çok iş başarabilecek kişi olarak görme eğilimi azalıyor.

Araştırmaya katılan stopaja tabi bireylerin vergi oranlarının artırılması karşısında yüzde 41’i tüketimini kısmayı, yüzde 29,1’i vergisini tam ve zamanında ödemeye devam etmeyi, yüzde 12,5’i çalışmamayı, yüzde 8,7’si tasarrufunu kısmayı ve yine yüzde 8,7’si eski yaşam standardına kavuşmak için daha çok çalışıp, ek iş bulmayı tercih edeceğini açıklıyor.

Firmaların ise yüzde 38,2’si vergi oranlarının artırılması karşısında vergisini tam ve zamanında ödemeye devam edeceklerini, yüzde

25,8'i ürettiği mala zam yapacağını, yüzde 19,1'i firmasının kapasitesini daraltacağını, yüzde 6,1'i işçi çıkartacağını ve yüzde 5,4'ü de yurtdışına yatırım yapacağını ve yine yüzde 5,4'ü de işi ni tasfiye edeceğini söylüyor.

Firmalara istihdam vergisi hakkındaki düşünceleri sorulduğunda; deneklerin yarıya yakınının istihdam vergisini çok yüksek, yüzde 1,7'sinin de çok düşük bulduğu, aslında bu verginin işverene yönelik olduğunu düşünenlerin payının yüzde 27,2 olduğu görülüyor.

Araştırmaya katılan stopaja tabi bireylerin yaklaşık yarısı yıllık kişisel gelirlerinin yüzde 5'ini

devlete gönüllü bir şekilde vergi olarak ödeme taraftarı iken, deneklerin yüzde 32,8'i yıllık kişisel gelirlerinin yüzde 10'unu, deneklerin yüzde 11,9'u ise yıllık kişisel gelirlerinin yüzde 15'ini devlete gönüllü bir şekilde vergi olarak ödemekten yanalar.

Bireylerin aylık gelir düzeylerine

bakıldığında görülmektedir ki; en üst gelir grubundakilerin yüzde 17'si yıllık kişisel gelirinin yüzde 5'ini, bu gruptakilerin üçte biri ise yüzde 15'ini ödemeye razılar. Görüldüğü üzere gelir düzeyi yükseldikçe devlete kişisel yıllık gelirin daha yüksek, ama yine de yüzde 15'ini aşmayan oranlarda vergi ödeme istekliliği ortaya çı-

kıyor.

Firmaların ise yüzde 28,1'i kurum karının yüzde 5'ini, 42,7'si kurum karının yüzde 10'unu, deneklerin, yüzde 15,9'u kurum karının yüzde 15'ini, yüzde 10,6'sı kurum karının yüzde 20'sini gönüllü bir şekilde vergi olarak ödemekten yanalar.

Araştırmada stopaja tabi bireyle-

re “vergi kaçırmayı nasıl tanımlarsınız” sorusu yöneltildiğinde; deneklerin yüzde 73'ünün vergi kaçırmayı hırsızlık olarak tanımlarken, yüzde 17'sinin kurnazlık, yüzde 7'sinin normal sıradan bir olay, yüzde 3'ünün gözardı edilebilecek bir suç olarak gördükleri ortaya çıkıyor. Sözkonusu soru

yaş kriterine göre irdelendiğinde; yaş azaldıkça vergi kaçırma daha çok kurnazlık ile özdeşleşirken, yaş arttıkça hırsızlık ile açıklanıyor.

Firmaların ise yüzde 57'si vergi kaçırmayı hırsızlık olarak tanımlarken, yüzde 21'i kurnazlık, yüzde 15'i, normal sıradan bir olay,

yüzde 7'si gözardı edilebilecek bir suç olarak görüyor. Tekstil sektörü vergi kaçırmayı normal sıradan bir olay olarak görenler arasında en yüksek paya sahipken, vergi kaçırmayı kurnazlık olarak tanımlayanlar içinde en fazla payı ticaret ve imalat sektörü alıyor.

Finansın yeni yıldızı internet bankacılığı

Hayatın her alanına giren internet kullanımı bankacılık sektörü içinde yeni bir açılım oldu. İnternet bankacılığı hızla yaygınlaşıyor. İnternet bankacılığı yapan kayıtlı müşteri sayısı 17 milyonu geçerken, internet üzerinden yapılan işlem adedi ve işlem hacmi hızla artıyor.

Hayati kolaylaştırıcı özelliğiyle hızla yaygınlaşan internet, finans kesimi içinde büyük kolaylık sağlamaya başladı. Tüm bankacılık işlemlerini internet üzerinden yapanların sayısı hızla artıyor. Türkiye Bankalar Birliği'nin internet bankacılığına ilişkin yayınladığı istatistikler, bu alandaki hızlı büyümeyi bir kez daha ortaya koydu.

Türkiye Bankalar Birliği üyesi 46 bankadan internet bankacılığı hizmeti veren toplam 26 tanesinin bilgilerinden oluşan istatistikler, banka müşterilerinin önemli bir bölümünün internet bankacılığı için kayıt yaptırdığını ortaya koydu.

Ocak-mart 2007 döneminde inter-

net bankacılığı hizmetleri için kayıtlı bireysel müşteri sayısı 17 milyon 385 bin oldu. Bu dönemde 3 milyonu aşkın bireysel müşteri tarafından en az bir kez internet bankacılığı işlemi yapıldı. Bu miktar, toplam kayıtlı bireysel müşteri sayısının yüzde 18'ini oluşturmakta. Ocak-mart 2007 döneminde, aktif bireysel müşteri sayısında bir önceki yılın aynı dönemine göre 709.112 adet, bir önceki üç aylık döneme göre ise 83.281 adet artış oldu. Aynı dönemde kayıtlı bireysel müşteri sayısında bir önceki yılın aynı dönemine göre 2 milyon 643 bin adet, bir önceki üç aylık döneme göre ise 781 bin adet artış oldu.

İlk çeyrekte internet bankacılığına

kayıtlı kurumsal müşteri sayısı 852 bin di. Bunların 404 bini yani yüzde 47'si ocak-mart 2007 dönemi içerisinde en az bir kez işlem yaptı. Buna göre kurumsal müşterilerin internet bankacılığı kullanım oranı bireysel müşterilere göre daha yüksek bir seyir izledi.

Ocak-mart 2007 döneminde, toplam aktif müşteri sayısında bir önceki yılın aynı dönemine göre 780 bin adet, bir önceki üç aylık döneme göre ise 96 bin adet artış oldu. Aynı dönemde toplam kayıtlı müşteri sayısında bir önceki yılın aynı dönemine göre 2 milyon 842 bin, bir önceki üç aylık döneme göre ise 806 bin artış gerçekleşti.

Yılın ilk üç ayı itibariyle, internet

İnternet Bankacılığı Kullanan Müşteri Sayısı

	Mart 2006	Aralık 2006	Mart 2007	Net Değişim	
				Ocak-Mart 2006 dönemine göre	Ekim-Aralık 2006 dönemine göre
Bireysel müşteri sayısı					
Aktif	2.350.461	2.976.292	3.059.573	709.112	83.281
Kayıtlı	14.741.561	16.603.617	17.385.363	2.643.802	781.746
Aktif / kayıtlı müşteri oranı (yüzde)	16	18	18		
Kurumsal müşteri sayısı					
Aktif	332.759	391.565	404.350	71.591	12.785
Kayıtlı	654.390	828.053	852.838	198.448	24.785
Aktif / kayıtlı müşteri oranı (yüzde)	51	47	47		
Toplam müşteri sayısı					
Aktif	2.683.220	3.367.857	3.463.923	780.703	96.066
Kayıtlı	15.395.951	17.431.670	18.238.201	2.842.250	806.531
Aktif / kayıtlı müşteri oranı (yüzde)	17	19	19		

bankacılığı hizmeti kullanılarak yapılan yatırım işlemleri dışındaki finansal işlemlerin toplam adedi 45 milyon 16 bin, tutarı ise 115 milyar 702 milyon YTL oldu. EFT, hava- le ve döviz transferi işlemlerini kapsayan para transferleri işlemleri yatırım işlemleri dışındaki finansal işlem hacminin yüzde 88'ini oluşturdu. İnternet bankacılığı hizmeti kullanılarak yapılan yatırım işlemleri dışındaki finansal işlemlerin toplam işlem adedi ve hac-

minde bir önceki yılın aynı dönemine göre ve bir önceki üç aylık dönemine göre artış yaşandı.

Ocak-mart 2007 döneminde internet bankacılığı ile gerçekleştirilen 9 milyon 671 bin adet yatırım işleminin hacmi 38 milyar 128 milyon YTL oldu. Ekim-aralık 2006 dönemine göre işlem hacminde 840 bin adet ve 2 milyar 125 milyon YTL tutarında bir artış gerçekleşti.

İlk çeyrekte gerçekleştirilen yatı-

rım işlemleri hacminde birinci sırayı 12 milyar 801 milyon YTL'lik tutar ile yatırım fonları aldı. Bunu hisse senedi işlemleri, döviz işlemleri ve repo işlemleri izledi.

En yüksek ortalama işlem hacmi 29,1 bin YTL ile repo işlemlerinde gerçekleşti. Vadeli hesaplar, ortalama 13,7 bin YTL'lik işlem hacmi ile ikinci sırayı aldı. Toplam yatırım işlemleri için ortalama işlem hacmi 3,9 bin YTL olarak gerçekleşti.

İnternet Bankacılığında Finansal İşlemler

	Mart 2006		Aralık 2006		Mart 2007	
	İşlem Adedi (Bin)	İşlem Hacmi (Milyon YTL)	İşlem Adedi (Bin)	İşlem Hacmi (Milyon YTL)	İşlem Adedi (Bin)	İşlem Hacmi (Milyon YTL)
Para transferleri	21.893	66.465	24.300	90.935	26.615	101.559
Ödemeler	8.300	1.483	10.232	1.921	11.709	1.913
Kredi kartı işlemleri	3.472	1.871	4.058	4.819	5.052	2.807
Diğer finansal işlemleri	840	4.495	1.231	7.559	1.640	9.423
Toplam	34.505	74.315	39.821	105.234	45.016	115.702

Yeni iş yeri açılışları geriledi

Ekonomik durumun en önemli göstergelerinden biri olan kurulan kooperatif ve şirket sayısı yüzde 2,9 geriledi. En büyük gerileme ise ticari unvanlı işyerlerinde yaşandı. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ticari unvanlı işyeri açılışı yüzde 9,2 azaldı.

Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre yeni kurulan şirket ve kooperatif sayısında bir önceki yıla göre gerileme yaşandı. Kurulan şirket ve kooperatif sayısı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 2,9 azaldı.

2007 nisan ayında; 2006'nın aynı ayına göre kurulan şirket ve kooperatif sayısı yüzde 2,9 azalarak 4869'dan 4729'a düştü. Bu ayda yeni kurulan 4729 şirketin; 1651'i İstanbul, 533'ü Ankara, 300'ü İzmir ve 2245'i diğer illerde bulunmakta.

2007 nisan ayında kurulan toplam 4729 şirket ve kooperatifin yüzde 91,5'i (4325) limited şirket, yüzde

5,3'ü (252) anonim şirket, 1 kolektif şirket ve yüzde 3,2'si (151) kooperatif olarak kayıtlara geçti. Kapanan şirket ve kooperatif sayısı ise bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 4,9 azalarak 615'den 585'e düştü.

Kurulan toplam 4729 şirket ve kooperatifin; 1369'u toptan ve perakende ticaret, motosiklet, kişisel ve ev eşyalarının onarımı, 924'ü imalat, 734'ü inşaat, 601'i gayrimenkul kiralama ve iş faaliyetleri, 324'ü ulaştırma, depolama ve haberleşme, 167'si otel ve lokantalar, 141'i eğitim, 139'u tarım, avcılık ve ormancılık, 96'sı sağlık işleri ve sosyal hizmetler, 60'ı diğer sosyal,

toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri, 57'si elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı, 57'si mali aracı kuruluşların faaliyetleri, 52'si madencilik ve taşocakçılığı ve 8'i balıkçılık sektöründen oluşmakta.

Kurulan ticaret ünvanlı işyerleri sayısı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 9,2 azaldı. 2007 yılı nisan ayında; 2006'nın aynı ayına göre kurulan ticaret ünvanlı işyeri sayısı yüzde 9,2 azalarak 4952'den 4495'e düştü. Kapanan ticaret ünvanlı işyerleri sayısı ise geçen yılın aynı ayına göre yüzde 12,3 azalarak 1646'dan 1443'e düştü. Bu ayda yeni kurulan 4495 ticaret ün-

**Şirket kooperatif ve ticaret ünvanlı işyerlerinin
bir önceki yıl aynı dönemine göre değişimi**

	Nisan			Ocak - Nisan		
Şirket, kooperatif ve ticaret ünvanları	2006	2007	Değişim (%)	2006	2007	Değişim (%)
Şirketler ve kooperatifler						
Kurulan	4 869	4 729	-2.9	19 623	20 301	3.5
Kapanan	615	585	-4.9	3 728	3 992	7.1
Ticaret Ünvanlı İşyerleri						
Kurulan	4 952	4 495	-9.2	19 622	18 023	-8.1
Kapanan	1 646	1 443	-12.3	6 865	8 863	29.1

vanlı işyerinin; 1486'sı İstanbul, 632'si Ankara, 158'i İzmir ve 2219'u diğer illerde bulunmakta.

Nisan ayında kurulan toplam 4495 ticaret ünvanlı işyerinin; 1818'i toptan ve perakende ticaret, moto-

siklet, kişisel ve ev eşyalarının onarımı, 961'i inşaat, 410'u gayrimenkul kiralama ve iş faaliyetleri, 389'u ulaştırma, depolama ve haberleşme, 367'si imalat, 280'i otel ve lokantalar, 103'ü mali aracı kuruluşların faaliyetleri, 99'u diğer

sosyal, toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri, 34'ü eğitim, 14'ü tarım, avcılık ve ormancılık, 10'u sağlık işleri ve sosyal hizmetler, 8'i madencilik ve taşocakçılığı, 2'si balıkçılık sektöründen oluşmakta.

Türlerine göre şirket ve kooperatifler

Değer YTL

(Nisan 2007)

		Şirket Türleri					
		Genel Toplam	Anonim	Koolektif	Komandit	Limited	Kooperatif
Kurulan	Sayı	4729	252	1	-	4325	151
	Sermaye	998822731	380360830	50000	-	618192103	219798
Statüsü değişen	Sayı (Eski)	27	4	4	-	19	-
	Sayı (Yeni)	27	19	-	-	8	-
	Sermaye (Yeni)	35861136	33481136	-	-	2380000	-
Sermayesi artan	Sayı	1720	461	5	1	1253	-
	Sermaye	3370017488	2671662609	1232490	45000	697077389	-
Sermayesi azalan	Sayı	1720	461	5	1	1253	-
	Sermaye	25072250	125000	-	-	24947250	-
Kapanan	Sayı	585	54	8	-	507	16
	Sermaye	125581	125050	8	-	507	16

Otomotiv pazarı hızla daralıyor

Otomobil satışları yılın ilk dört ayında yüzde 32 geriledi. Nisan ayı toplam satışlar yüzde 33,5 otomobil satışları ise yüzde 37,3 oranında azaldı. İç pazardaki bu gerilemeye karşı otomotiv üreticilerinin yüzünü ihracat güldürdü. Otomotiv ihracatı yüzde 25 artış gösterdi.

Otomotiv Sanayicileri Derneği tarafından açıklanan verilere göre yılın ilk dört ayında iç pazarda satışlar büyük gerileme yaşarken, ihracat artışı sektörün hayat damarı oldu. Nisan ayında toplam satışlar yüzde 33,5 otomobil satışları ise yüzde 37,3 oranında azaldı. Toplam taşıt aracı satışları 2007 yılı Ocak-Nisan döneminde 149 bin adet oldu; 2006 yılı aynı dönemine göre yüzde 29 oranında azaldı. 2007 yılı Ocak-Nisan döneminde otomobil satışları, 2006 yılı aynı döneme göre yüzde 32,6 azalış ile 80 bin adet olarak

gerçekleşirken, ithalatın pazar payı yüzde 69 olarak belirlendi. 2007 nisan ayında kamyon pazarı yüzde 30, otobüs pazarı yüzde 18, midibüs pazarı yüzde 2 azaldı. Traktör pazarındaki düşüş yüzde 24 düzeyine ulaştı. Toplam taşıt aracı üretimi, 2006 yılı Ocak-Nisan ayına göre yüzde 9 artış ile 336 bin adet ve otomobil üretimi ise yüzde 14,9 artarak 193 bin adet oldu. 2007 yılı Ocak-Nisan döneminde üretim, minibüste yüzde 17, otobüste yüzde 14, kamyonette yüzde 3 artarken, küçük kamyonunda yüzde 32, midibüste yüzde 27, büyük kamyonunda ise yüzde 11 azaldı.

Traktör üretimi ise yüzde 13 azalarak 11 bin adet oldu.

2007 yılı ocak-nisan döneminde sektör ihracatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 36 artarak 5.7 milyar dolar oldu. Türkiye ihracatında birinci sırada olan sanayinin, toplam ihracattaki payı yüzde 20'e yükseldi.

Türkiye'nin 2007 yılı ocak-nisan döneminde toplam taşıt aracı ihracatı, yüzde 21,7 artarak 255 bin adet oldu. 2006 yılında otomobil ihracatı yüzde 25,6 artışla 155 bine, ticari araç ihracatı yüzde 16 artışla 100 bine yükseldi, traktör ihracatı ise yüzde 3 artarak 4 bin adet oldu.

Ford Otosan 71 bin hafif ticari araç, O.Renault 70 bin ve Toyota 46 bin otomobil, Tofaş 21 bin otomobil ve 22 bin hafif ticari araç olmak üzere toplam 43 bin hafif araç ihraç etti.

2006 yılının son aylarında pazarda gözlenen durgunluk, ocak-nisan döneminde de devam etti. Toplam pazar yüzde 29, otomobil pazarı ise yüzde 32,6 oranında azaldı. Nisan ayı ihracatındaki artış, mart ayı düzeyinin altında olmasına rağmen ocak-nisan döneminde, toplam taşıt aracı ihracatı yüzde 21,7 otomobil ihracatı ise yüzde 25,6 oranında arttı.

Üretim, ihracatın desteği ile artışını sürdürmeye devam ediyor, ancak üretimde artış hızı iç pazardaki daralmanın olumsuz etkisi ile düşmeye başladı, bazı ürünlerdeki üretim ise büyük oranda azaldı.

İthalatın pazar payı ocak-nisan

döneminde yüzde 69 gibi çok yüksek bir oranda gerçekleşti. 2007 yılı Ocak-Nisan döneminde, 2006 yılı aynı dönemine göre toplam hafif ticari araç satışları yüzde 23,8, yerli hafif ticari araç satışları yüzde 17,3, ithal hafif ticari araç satışları yüzde 30,1 oranında azaldı. İthalatın pazar payı 2007 yılı Ocak-Nisan döneminde artarak yüzde 46 oldu.

2007 yılı ocak-nisan döneminde toplam 336 bin adet taşıt aracı üretildi. 2007 yılı ocak-nisan dönemi üretimi, 2006 yılı ocak-nisan dönemine göre yüzde 9 oranında arttı. Bu dönemde, üretimin yüzde 76'sını oluşturan 255 bin taşıt araç ihracatı yapıldı.

2007 yılı Ocak-Nisan dönemi otomobil üretimi, 2006 yılı ocak-nisan dönemine göre yüzde 15 artarak 193 bin adet olarak gerçekleşti. Traktör üretimi ise, yüzde 13 azalarak 11 bin adet

oldu. Yılın ilk dört ayında 155 bin adedi otomobil olmak üzere toplam 255 bin adet taşıt aracı ihraç edildi. 2007 yılı dört aylık dönemde gerçekleşen taşıt aracı ihracatı 2006 yılı aynı aya göre yüzde 22 oranında arttı.

Uludağ İhracatçı Birlikleri'nin verilerine göre, 2007 yılı ocak-nisan döneminde sektör ihracatı 2006 yılı aynı döneme yüzde 36 artarak 5.7 milyar dolar oldu. Taşıt aracı ihracatı yüzde 33, yan sanayi ihracatı ise yüzde 41 oranında arttı. Böylece toplam otomotiv sanayii ihracatı, yılın ilk dört aylık dönemi itibarıyla, sektörel ihracat sıralamasında birinci sırada yer aldı. Yılın ilk dört aylık döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 2007 yılı Ocak-Nisan dönemi hafif araç ihracatı yüzde 21 oranında arttı.

2007 YILI OCAK-NİSAN DÖNEMİ PAZAR, ÜRETİM VE İHRACAT

Konular		Nisan			Ocak - Nisan		
		2006	2007	%	2006	2007	%
Üretim	Toplam	82.971	89.295	7,6	308.406	336.080	9,0
	Otomobil	48.387	53.228	10,0	168.031	193.085	14,9
İhracat	Toplam	57.697	65.292	13,2	209.278	254.699	21,7
	Otomobil	38.940	42.488	9,1	123.462	155.129	25,6
Pazar	Toplam	69.138	45.966	-33,5	209.557	148.887	-29,0
	Otomobil	40.177	25.204	-37,3	118.608	79.938	-32,6

Cari açık seviyesini korudu

İç talebin yavaşlaması ve petrol fiyatlarındaki düşüşe rağmen cari işlemler açığı geçen yılın ilk çeyreğindeki seviyesini bu yılın ilk çeyreğinde de korudu. Cari işlemler kalemi yılın ilk çeyreğinde 9.1 milyar dolar açık verdi.

Yılın ilk çeyreğinde ödemeler dengesi tanımlaması çerçevesinde dış ticaret açığı geçen yılın aynı dönemine göre değişmedi ve cari işlemler 9,1 milyar dolar açık verdi. 2007 yılının ilk çeyreğinde, ihracattaki hızlanma ve ithalattaki yavaşlama eğilimi de devam etti. Avrupa Birliği ülkelerindeki canlı talep ve euro'nun dolar karşısında değer kazanması, 2006 yılının ikinci yarısından itibaren ihracat performansını olumlu etkiledi. Bunun yanı sıra, iç talebin yavaşlaması ve petrol fiyatlarının geçen yılın aynı dönemindeki seviyesinin altında olması ithalat artışlarını sınırlandıran unsurlar oldu.

Bu gelişmelere bağlı olarak, yılın ilk çeyreğinde ödemeler dengesi tanımlaması çerçevesinde dış ticaret açığı geçen yılın aynı dönemine göre değişmedi ve cari işlemler 9,1 milyar dolar açık verdi.

İhracat gelişmeleri kalem bazında incelendiğinde, ihracat artışına en yüksek katkının motorlu kara taşıtları ve ana metal sanayi sektörün-

den geldiği gözlemlendi. Söz konusu iki kalem, ocak-mart dönemindeki yüzde 24,2'lik toplam ihracat artışına 8,6 puan katkı sağladı.

Bunun yanı sıra, makine ve teçhizat ile elektrikli makine ve cihazlar da yüksek artışlar gösterdi. Tekstil ve giyim sektörü ihracatı, 2006 yılında düşük performans sergiledi ve yüzde 4,1 oranında arttı. 2007 yılının ilk çeyreğinde ise sektör ihracatı büyüme oranı düşük baz etkisinin de katkısıyla yüzde 15,3'e yükseldi.

Yılın ilk çeyreğinde, ara malı ithalat artışı toplam ithalat artışının belirleyicisi oldu ve toplam ithalattaki yüzde 17,6'lık artışa 17,4 puan katkı sağladı. Sermaye malı ithalatı, yılın ilk çeyreğinde yavaşlama eğilimini sürdürdü ve sadece yüzde 0,4 oranında arttı. Bu gelişme, yatırım harcamalarının bahsedilen dönemde yavaşladığına işaret etmekte.

İhracat fiyatları, ocak-mart döneminde ithalat fiyatları üzerinde artış sergiledi ve böylece, bahsedilen

dönemde dış ticaret hadleri ihracat lehine gelişti. Fiyat etkisinden arındırıldığında ise, ihracattaki reel artışların hızlandığı ve reel ithalat artışları üzerinde gerçekleştiği gözlemlendi. Buna bağlı olarak, 2006 yılının ikinci yarısında olduğu gibi, 2007 yılının ilk çeyreğinde de net mal ve hizmet ihracatının büyüme olumlu katkısını sürdürmesi bekleniyor.

Rezerv değişimleri ile IMF kredileri hariç tutulduğunda, 2007 yılının ilk çeyreğinde 16 milyar dolar sermaye girişi oldu. Bu dönemde finansman yapısında doğrudan yatırımlar ile özel sektörün ve bankaların kullandığı uzun vadeli krediler belirleyici oldu. Söz konusu dönemde, doğrudan yatırım girişleri net 7,9 milyar dolar, bankaların ve özel sektörün kullandığı uzun vadeli krediler ise net 8,7 milyar dolara ulaştı.

Bu gelişmeler sonucunda, 2007 yılı ocak-mart döneminde Merkez Bankası rezervleri 6,4 milyar dolar arttı.

Küresel ekonominin daralmasının Faturasını Türkiye Ödeyecek

Küresel ekonomide yaşanacak finansal bir sıkıntıda en büyük bedel ödeyecek ülkelerin başında Türkiye geliyor. Milli gelirden daha hızlı bir artış sergileyen dış borçlar ve sıcak parayla karşılanan cari işlemler açığı Türk ekonomisi için büyük tehdit oluşturuyor.

Bağımsız Sosyal Bilimciler İktisat gurubunda, yayınlanan bir çalışmada dünya ekonomisindeki değişimlerin Türkiye'ye olası yansımaları analiz edildi. Prof. Dr. Korkut Boratav tarafından hazırlanan "Dünya Ekonomisinde Değişimler ve Türkiye'ye Yansımaları" isimli çalışma, küresel ekonomide son yıllarda yaşanan gelişmelerin devam etmesi halinde Türkiye'nin büyük bedel ödeyeceğini ileri sürüyor.

Prof. Dr. Korkut Boratav tarafından yapılan çalışmada ilk önce dünya ekonomisinin son yıllarda sürüklenmekte olduğu dengesizliklere ilişkin veri ve bilgiler sunulurak, tartışılıyor ve değerlendiriliyor. "Küresel dengesizlikler" ola-

rak adlandırılan bu çarpıklığın "yumuşak" veya "sert" bir düzelme sürecine yol açması halinde Türkiye ekonomisinin bu tür değişikliklere karşı duyarlılığının incelenmesi tartışılıyor.

Dünya ekonomisindeki değişimlerin değerlendirildiği çalışmanın birinci bölümü özetle şöyle; Dünya ekonomisinin farklı öğeleri arasındaki akımlarda son yıllarda belli bir bozulmanın meydana geldiği hususunda görüş birliği vardır. IMF tarafından dahi "küresel dengesizlikler" olarak adlandırılmakta olan bu sürecin "sürdürülemez" olduğunu, "sol" ve muhalif iktisatçılarından çok neoliberal çevreler ileri sürüyor.

Nedir "küresel dengesizlikler"? İki

boyutu vardır: Birincisi, dünyanın en zengin ülkesi olan ABD'nin, çok büyük boyutlarda tasarruf/yatırım açığı vermesi; bunun sonunda da cari işlem açığının kesintisiz bir tempoyla artması ve sürdürülebilmesinin giderek güçlenmesidir.

ABD'nin süper-emperyalist konumunun dolara sağladığı (örneğin banknot veya borç senetleri basarak dünyayı "satın alabilmesi"ne imkan veren) ayrıcalıklar, Bretton Woods sisteminin kurulmasından bu yana bilinmekte idi. Bu sistemin ilk işleyiş kurallarının tarihe karışmasından sonra bu ayrıcalıklı konum son yirmi beş yıl boyunca fiilen, yani ABD'nin kronik cari açık veren bir konuma yerleşmesi ile süregeldi. Bu fiili durum, başta

Japonya olmak üzere, diğer gelişmiş ekonomilerin sağladığı cari işlem fazlalarıyla mümkün kınılmıyordu. Dünya ekonomilerinin metropollerinde sadece ABD'nin tasarruf açığını değil, petrol ihracatçısı olmayan üçüncü dünya ülkelerinin cari işlem açıklarının finansmanını da sağlamakta idiler.

Gerçekten de, çevre ekonomileri (petrolcüler hariç) bir blok olarak ikinci dünya savaşının bitimiyle kabaca 1997'ye kadar uzanan bir zaman dilimi içinde kronik ve

sistemik cari işlem açıkları vermektedirler. Çevre ekonomilerinin “yükselen piyasa ekonomileri” olarak da anılan önde gelen on beş ülkesinin 1980 ile 1997 arasındaki verilerini içeren 270 yıllık gözlemden sadece 37'sinde cari işlem fazlaları gözlenmiştir ve bu dönem için birikimli cari denge toplamı tüm ülkelerde negatif çıkmaktadır.

“Küresel dengesizliklerin ikinci boyutu da bu noktada ortaya çıkıyor: 20. yüzyılın sonlarına doğru, bir bütün olarak “çevre”nin dünya ekonomisi içindeki konumunda, çarpıcı bir dönüşüm meydana geldi. 1997-1998 Asya krizi bir dönüm noktası oluşturdu. Krizin yarattığı şoklar ve sonraki beş yıl boyunca dalga dalga Asya dışına da yayılan istikrarsızlık ortamı, IMF reçetelerinin sonuçları ve dış borç yükünün finansman gereksinimleri, çevre ekonomilerini bir bütün olarak cari işlem fazlaları vermeye zorladı ve bu durum kriz konjonktürü son bulduktan sonra da süre-

geldi. “Güney” coğrafyasının üç kıtasından petrol ihracatçısı olmayan en büyük 26 ülkesini kapsayan bir araştırma, 2001-2003 ortalaması olarak bu ülkelerden “dış dünyaya” milli gelirlerinin yüzde 3,2'si oranında net kaynak transferi yapıldığını ortaya koymuştur. 2003-2006'da bir yandan petrol ihracatçıları, bir yandan da Çin cari fazlalarını dramatik boyutlarda artırdılar. Diğer çevre ekonomilerinin bir bölümünde 2003 sonrasında cari işlem fazlaları aşınmaya başlamıştır. Buna rağmen IMF'nin “yükselen piyasa ekonomileri ve gelişmekte olan ekonomiler” olarak adlandırdığı ülke grupları içinde 2006'da cari işlem açığı veren tek bölge Türkiye'nin de dahil olduğu “Orta ve Doğu Avrupa” bölgesidir.

Prof. Dr. Boratav'ın çalışmasının ikinci bölümünü oluşturan “Türkiye'ye Yansımaları ise çarpıcı saptama ve değerlendirmeler yer alıyor. Boratav'ın değerlendirmesi şöyle; 2001 krizini izleyen yıllarda Türkiye, “gelişmekte olan ve yükselen piyasa ekonomileri” diye anılan ülkeler grubu içinde istisnai bir konumda yer aldı: Büyük ve sürekli artış gösteren cari işlem açıkları, büyük boyutlu yabancı sermaye girişleri, dış borç stokunda hızlı bir yükselme... 2006'ya gelindiğinde bu özellikleri Türkiye ile paylaşan büyük ülkelerin Doğu/Orta Avrupa grubu ve Güney Afrika ile sınırlı olduğu söylenebilir. 2006'da Türkiye'nin toplam cari işlem açığı tüm dünya ekonomileri dikkate alındığında yedinci sı-

radadır ve önde yer alan altı ülkenin hepsi zengin kapitalist ülkelerdir.

Institute of International Finance, “gelişmekte olan ve yükselen piyasa ekonomileri” başlığı altında topladığı 29 ülkeye 2006'da 453.6 milyar dolar yabancı sermaye girişi olduğunu belirlemiştir. Bu toplamdan Türkiye'ye düşen pay,

57,7 milyarlık bir toplamla yüzde 12,7'dir. Türkiye, bir anlamda, çevre ekonomileri içinde bir “küçük Amerika” öykünmesi içinde görünmektedir, ancak, bu süper emperyalist ülkenin ayrıcalıklı konumundan yoksun olarak...

Son dört yıl içinde Türkiye'ye giriş yapan yabancı sermaye toplamı 131 milyar doları aşmıştır. AKP'nin hem Türkiye, hem de dünya konjonktürü bakımından ideal bir tarihte iktidara geldiği açıktır. 2002, yaygın finansal krizlerin etkisini içeren beş yıllık bir dönemin bitim yılıdır. 2003-2006 dönemi ise, uluslararası sermaye hareketlerinin belirgin bir canlanma gösterdiği farklı bir konjonktürü içerir. Türkiye de, yabancı sermaye girişleri bakımından bu konjonktürden her yıl artan oranlarda yararlanmıştır. Yükselen piyasa ekonomilerine giren yabancı sermaye içinde Türkiye'nin payı 2004, 2005 ve 2006'da (aynı sırayla) yüzde 7,1, yüzde 9 ve yüzde 12,7 olmuştur.

Yüksek düzeyde, ancak bir önceki yılın altında seyreden dış kaynak girişlerinin, büyüme hızını aşağıya

çekmesi beklenmelidir. Hatta (bugünün koşullarında olası görülme-yen) telâfi edici makro-politikalar uygulanmadığı takdirde milli gelir düzeyinin de düşmesi söz konusu olabilecektir. Çevre ekonomilerine dönük uluslararası sermaye hareketlerindeki bir yavaşlamanın Türkiye ekonomisine yansımaları, bu bakımdan büyük önem taşımaktadır.

2000’li yıllarda büyüme hızı ile cari işlem açıkları arasındaki bağlantının bozulmasına yol açan etkenlerden biri, imalat sanayiinde ithal bağımlılığının dramatik artışıdır. Gümrük Birliği (GB), 1995 sonrasında “üçüncü ülkelere” (örneğin dış ticaret açığının hızla büyüdüğü Çin’e) karşı koruma oranlarının asimetrik biçimde (yani, tek yönlü olarak)

ve hızla düşmesine yol açarak bu dönüşüme katkı yapmıştır. Aramal ithalatının, imalat sanayii hasılasına göre esnekliğini, 1994 ve 2001 krizlerini izleyen dörder yıl (1995-1998 ve 2002-2005) için hesapladığımızda, esnekliklerin iki alt-dönem arasında 2,7’den 4,7’ye yükseldiği belirlenebilmektedir. Bu

dönüşümü “GB’nin gecikmiş etkileri” olarak yorumlamak mümkündür. Burada en belirleyici farkı, reel döviz kuru hareketlerinde aramak anlamlı olabilecektir. İki dönem arasındaki karşılaştırmayı kriz ve devalüasyondan önceki yıllara kaydırarak (yani 1993-1998 ve

lenmişti ve reel devalüasyonun sağladığı geçici savunma, 1998’e gelindiğinde hala geçerli idi Buna karşılık, 2005’te dövizin reel fiyatı, 2000’e göre (ve 2001 devalüasyonuna rağmen) yüzde 20 oranında gerilemiş durumdadır.

2000-2005 yıllarının reel kurlarını karşılaştırarak yaptığımızda durum açıklık kazanacaktır. 1993=100 alındığında, (ÜFE’ye göre tanımlanan) reel döviz fiyatı 1998’de 105,6’dır. Farklı bir ifadeyle GB’nin koruma oranlarını aşındıracak etkileri, 1994’teki büyük boyutlu devalüasyon sayesinde erte-

“Küresel dengesizlikler”in ilk bölümde tartışılan “olumsuz bir uyum” süreci ile hafiflemesi gündeme gelirse, çeşitli çevre ekonomileri üzerinde farklı doz ve biçimde yansımaların ortaya çıkması söz konusudur. Bu nedenle farklı ülkeleri olası dış şoklar karşısında kırıl-ganlık düzeyleri bakımından karşılaştırmak sadece akademik değil, aynı zamanda finans kapitalin çeşitli öğeleri bakımından da büyük çıkarları ilgilendiren pratik bir önem taşımaktadır.

Morris Goldstein “özel sermaye piyasalarıyla yoğun ilişki-

si olan” 22 yükselen piyasa ekonomisini, “bir sonraki finansal kriz, kimleri, nasıl etkileyecek?” sorusu bağlamında inceliyor ve bu incelemesini kapsanan ekonomilerin (çoğunlukla 2004’e ait) çeşitli nicel kırıl-ganlık göstergeleri üzerine kuruyor. Goldstein’in sonuçlarını, beş ana şok ögesine karşı ülkelerin du-

yarlılık/ kırılmalık derecelerini aktararak (en ağır biçimde etkilenen ilk beş ülkeye bakarak) özetleyebiliriz. İlk iki şok “ABD ve/veya Çin’de ciddi boyutlu bir durgunlaşma veya gerileme” ve böyle bir dönüşümün yol açacağı “uluslararası ham madde fiyatlarındaki çöküntüler” ile ilgilidir. Türkiye bu iki dönüşüm karşısında ön planda etkilenen ilk beş ülke arasında yer almıyor.

Sonraki üç “şok” ise, “faiz hadlerinde ani bir yükselme ve uluslararası sermaye hareketlerinde hızlı bir daralma”; “döviz kurlarında (ve ulusal paraların değerlerinde) hızlı bir çalkantı” ve “maliye ve para politikaları bakımından ciddi uyumsuzluk etkenleri” olarak öngörülüyor. Ve Türkiye her üçünde de en ağır etkilenecek ilk veya ikinci ülke olarak sıralanıyor. Goldstein’in araştırma sonuçlarının küçük bir “sınanması”, 2006’nın mayıs-haziran; 2007’nin de şubat-mart aylarında oldu. Farklı etkenlerle uluslararası finansal piyasalarda mini-çalkantıların meydana geldiği bu tarihlerde, borsa, faiz ve döviz kuru hareketleri bakımından en fazla etkilenen dört ülkeden (Türkiye, Macaristan, Brezilya ve Güney Afrika) üçü (Güney Afrika istisnası ile) sözü geçen araştırmanın nihai tablosunun ilk beşi arasındadır.

Bu çerçevede, olası bir dış şok karşısında, bir çevre ekonomisinin temel açmazının dış borçlarla ilgili faiz yükümlülüklerinin ve yenilen-

meyen dış krediler nedeniyle paranın “döndürülmesi”nin yarattığı sorunlar etrafında kümelenmiştir. 1997-98 Asya krizini izleyen yıllar içinde, gelişmekte olan ülkelerin büyük çoğunluğu dış borç göstergelerini düzelttiler; bazıları dış borç stoklarını aşağıya çekebildiler. IMF gözetiminde “ters yönde” giden Türkiye’nin ulaştığı konum ortadadır. Dış borçların göreceli ağırlığıyla veya olası risklerle ilgili göstergelerin tümü, gelişmekte olan ülkelere ilişkin ortalamalarla karşılaştırıldığında Türkiye’nin “daha ağır borçlu, daha riskli” konumunda olduğu ortaya çıkıyor.

Gelişmekte olan” ülkeler grubuna giren dört coğrafi bölgenin ortalamasıyla yapılan Türkiye karşılaştırmasında da tek bir oran (kısa vadeli/toplam dış borç oranında Türkiye’nin önünde yer alan Orta Doğu) dışında Türkiye göstergelerinin “daha ağır, daha riskli” olduğu gözlenmektedir. Tekil ülkelere geçildiğinde, dış borç göstergelerinde Türkiye’den “daha kötü” durumda olan ülkeler vardır; ancak, Türkiye’nin bu türlü bir sıralamanın da arkalarında yer alacağı anlaşılmaktadır.

Dış borç stokunu oluşturan yabancı paraların pariteleri değişmediği takdirde 2006 sonunda dış borçların bir yılda yüzde 21 oranında artarak 205 milyar dolara ulaşmış olması gerekmektedir. Nitekim Eylül 2006 sonundaki dış borç toplamının (196,3 milyar doların) 2005 so-

nuna göre yüzde 16 oranında artmış olması göstermektedir ki, Türkiye’nin dış borçlanmasında GSMH büyüme hızını fazlasıyla aşan dört nala bir yükselme söz konusudur.

Diğer kırılmalık göstergeleri bir yana, sermaye hareketlerinin serbestleştiği 1989’dan bu yana tüm gelişmekte olan ekonomilere göre Türkiye’nin dış borç stokunun çok daha hızla artmış olduğu belirlenmektedir: 1989-2005 arasında toplam dış borç stokunun yıllık ortalama artış oranı GOÜ için yüzde 5,4, Türkiye için yüzde 9,1’dir. Daha önce açıklanan etkenlerle GOÜ yıllık dış borç büyüme hızını 1998-2005 arasında yüzde 3,4’e indirmiş; Türkiye ise, yüzde 8,4’lük bir artış oranı gerçekleştirerek aradaki farkı açmıştır.

Sonuç olarak Türkiye’nin dış borçlarının tüm GOÜ borçları içindeki payı sürekli artmaktadır. Bu oran 1989, 1998 ve 2005’te (aynı sırayla) yüzde 3, yüzde 3,8 ve yüzde 5,3’tür. Eğer patlak verirse bir sonraki finansal krizde, dış borçlarının düzeyi ve yapısı nedeniyle Türkiye’nin uluslararası finans kapitalin ana sorunlarından biri olacağını tahmin edebiliriz. Türk halkının ünlü bir özdeyişi vardır: “Borç bini geçince alacak olur.” Çapaçul politikalarla Türkiye’nin dış borçlarını tırmandıranlar bu özdeyişi 2000-2001 krizi sırasında hatırlamadılar; Arjantin ise fiilen uyguladı ve bu sağ duyulu hareket biçiminin hasatını hala derlemektedir.

OECD'den Türkiye'ye uyarı

OECD Türkiye'nin finansal şoklara karşı dayanıklılığı konusunda uyarıda bulundu. Risk unsurları arasında özellikle süregelen yüksek cari açığa, döviz kurlarındaki oynaklığa, enflasyon haddinde gözlemlenen yükselmeye, ve özel sektörün dış borçlarında yakın geçmiş dönemde tanık olunan hızlı tırmanmaya dikkat çekiliyor.

Geçtiğimiz Kasım ayı sonunda OECD tarafından yayınlanmış olan “Türkiye'nin Finansal Piyasa Şoklarına Olan Esnekliğinin İyileştirilmesine İlişkin Politikalar” isimli Rapor-da* yakın geçmiş dönemde makroekonomik istikrarın sağlanması alanında önemli gelişmeler sağlanmış olmasına rağmen, belirli bazı alanlardaki olumsuzlukların, olası bir dış şoka karşı ekonomiyi zayıf düşürdüğü sonucuna varılıyor. Ekonominin kırılganlığını arttırdığı ifade edilen bu risk unsurları arasında özellikle süregelen yüksek cari açığa, döviz kurlarındaki oynaklığa, enflasyon haddinde gözlemlenen yükselmeye, ve özel sek-

törün dış borçlarında yakın geçmiş dönemde tanık olunan hızlı tırmanmaya dikkat çekiliyor.

Temel makroekonomik göstergelerde yakın geçmiş dönemde sağlanmış olan belirgin istikrarda esas itibariyle iki önemli gelişmenin birlikte rol oynadığı hususuna işaret ediliyor ve bunların, mali yapının güçlendirilmesi alanında sürdürülen güçlü çaba ile enflasyonu düşürme konusunda benimsenen politikalar olduğu belirtiliyor. Bununla beraber Türkiye'nin makroekonomik alanda sağladığı olumlu gelişmenin kısmen, alışılmadık ölçüde düşen küresel faiz hadleri, dünya ekonomisindeki hızlı büyüme ve yeni yükselen piyasa ekono-

mileri tarafından ihraç edilen varlıklara olan ve yüksek riski beraberinde getiren alım talebi şeklinde kendisini gösteren olumlu dış çevre gelişmelerine bağlı olduğu da Raporda ifade ediliyor.

Hem tutar hem GSMH'ya olan oranı itibariyle son yıllarda Türkiye'de cari açığın rekor düzeylere tırmandığı belirtilen Raporda, bu cari açığın oluşmasında ithal enerji fiyatlarında meydana gelen tırmanmanın da etkisi olduğu, ancak başlıca iki nedenle Türkiye ekonomisinin bu boyuttaki bir cari açığı sürdüremeyebileceği sonucuna varılıyor. Bunlardan birincisi; herneka- dar özel gayrisafi sabit sermaye yatırımlarında bir toparlanma olmuş-

* “Policies to Improve Turkey's Resilience to Financial Market Shocks” isimli rapor OECD Ekonomi Bölümü uzmanlarından Anne-Marie Brook tarafından hazırlanmıştır. Working Paper No:528 (ECO/WKP(2006)56)

sa da, bunun, diğer hızlı büyüyen OECD ekonomilerinin ortaya koyduğu standardın altında kalıyor olması, diğeri ise cari açığın finansman tarzının, menkul kıymet portföy akımlarında meydana gelebilecek, aynen yerlilerin YTL. mevduatları için sözkonusu olabileceği gibi, ters yöne bir akış olasılığına karşı duyarlı olması durumu. Bayan Brook'a göre, finansal piyasalar bazı hallerde, yeni yükselen piyasalar ekonomilerinin borçlarını ödeyemez duruma gelme risklerini gerçekte olduğundan daha küçük görerek, sürdürülmesi olanaksız dış ödeme bilançolarına ve krizlere yol açacak şekilde, zengin ülkelerden fakirlere yönelik aşırı sermaye akımlarına önyak olabiliyorlar.

2001 ekonomik krizi ertesinde net kamu borç stokunda önemli oranda bir düşme sağlandığı hususuna işaret edilen Raporda, yüksek dış borç seviyelerinin (GSMH'ya veya borç

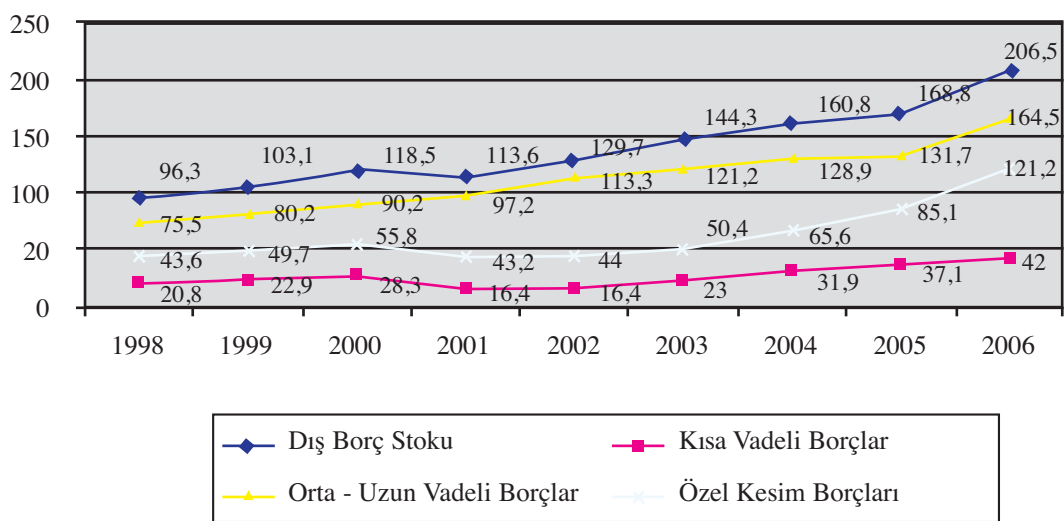
ödeme gücüne olan oranı itibariyle), borçların ödenebilirliği konusunda piyasalarda bir tedirginliğin ortaya çıkabilmesinde daha önemli bir rol oynadığı hususuna yer veriliyor ve bu durumun bir ölçüde, bu gibi durumlarda genellikle kamunun, özel kesim borçlarını üstlenme zorunda kalmasından kaynaklandığı belirtiliyor (2001 krizinde kamunun bankacılık kesiminin borçlarını üstlenmesi gibi). Herne kadar gelişmiş ülkelerin dış borç düzeylerinden düşükse de, Raporda, Türkiye'nin 2005 yılı sonu itibariyle yüzde 47 olan dış borçlarının GSYİH'ya olan oranının yeni yükselen bir ekonomiye göre yüksek kaldığı uyarısında bulunuluyor. (bu oran 2006 yılı sonu itibariyle yüzde 50.4'e yükselmiştir.)

Raporda para politikası alanında Merkez Bankasının halen uygulamakta olduğu 'enflasyon hedeflemesi' sisteminin işleyişi ile Banka-

nın döviz piyasalarına olan müdahalesi anlatılıyor. Bankanın 2006 yılı Mayıs-Haziran aylarında mali piyasalarda başgösteren kriz karşısındaki yaklaşımına yer verilen raporda, döviz piyasalarındaki oynaklığın 'dolarizasyon' riskini tekrar gündeme getirebileceği uyarısında bulunuyor.

Mali alanda önemli başarılar elde edildiğine işaret edilen raporda kurumsal alanda daha yapılması gereken işler olduğu belirtiliyor. Bunlar arasında yasama sürecinin iyileştirilmesi, kurumsal koordinasyon sağlanması, performans dayalı bütçe sistemine geçilmesi, döner sermaye kuruluşlarının bütçe kapsamına alınması yada şirketleştirilmesi, vergi sisteminin daha şeffaf hale getirilmesi, kamu sektöründe görevlilerin eğitimine ağırlık verilmesi ve kamu-özel kesim ortaklıklarının daha etkin biçimde gözetime tabi tutulması ve bu amaçla ay-

Türkiye Dış Borç Stoku (Milyar Doları)

Not: Özel kesim borçları, bankaların, diğer sektörlerin ve özel kesimin borçlarını kapsamaktadır.

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

rı bir birim oluşturulması gibi hususlar bulunuyor.

Rapor mali alanda en büyük risk faktörünün sosyal güvenlik sisteminin açıklarından kaynaklanmakta olduğunu vurguluyor. Bu kapsamda sağlık harcamalarında da büyük açık verildiğine işaret edilen raporda, uzun dönemli projeksiyonlarda öngörülen sağlık harcamalarının, olduğundan çok daha küçük tahmin edilmiş olabileceği riskinin bulunduğu belirtiliyor.

Bayan Brook daha büyük tutarda borç servisi maliyetine yol açacak olsa da, aşırı değerli konumdaki Liranın gündeme getirdiği döviz kuru riski nedeniyle kamunun, döviz cinsi borçları geri ödeme sürecini hızlandırmasının daha akılcı bir tutum olabileceği görüşünü dile getiriyor.

Bankacılık kesimi alanında Rapor da başlıca üç konuya ağırlık veriliyor. Bunlardan birincisi 2000/2001 krizlerinden sonra kredi hacminde meydana gelen genişlemenin çok hızlı olması. Rapora göre, herne kadar kredi hacmindeki bu şişme yüksek reel faizler nedeniyle geçmişte baskı altında kalmış olan kredi talebinin tekrar toparlanmasından ve toplam kredi arzı üzerindeki kamu talebi baskısının (crowding-out) gerilemiş olmasından kaynaklanıyor ise de, bankacılık kesimi bu çapta bir kredi hacmini sarsıntısız bir biçimde götürmekte zorlanabilir. Ayrıca özel kesime verilen kredilerin önemli bir bölümü konutlara yönelirken diğer bölümü de reel ücretlerdeki artışın çok üstünde büyüyen tüketim artışının finansmanına dönük olarak verilmiş

bulunuyor. İkinci risk unsurunu 'nakit uyumsuzluğu' oluşturuyor. Varlıklarda ve yükümlülüklerde dolarizasyon eğilimi döviz kuru hareketlerinin olası olumsuz etkilerini büyütüyor. Bankalardaki mevduat büyük ölçüde hanehalkları tarafından tutulurken, iş aleminin dolar cinsinden borçlanıyor. Döviz cinsi borçlanma açısından gelirlerini döviz cinsinden sağladıkları için ihracatçı kuruluşlar fazla risk üstlenmezlerken, yoğun biçimde döviz cinsi borcu bulunan enerji sektörü ciddi bir döviz kuru riski ile karşı karşıya bulunmaktadır. İmalat sanayii ile inşaat sektörü de döviz riski taşıyan diğer sektörlerdir, ancak bunların riski bir devalüasyonla canlanacak olan ihracat gelirleri nedeniyle kısmen 'hedge' (bir olası olumsuz gelişmenin aynı nedenle eş zamanlı ortaya çıkacak bir olumlu gelişme ile giderilmesi olanağı) edilmiştir. Üçüncü olarak ta Raporda, herne kadar bu güne kadar bankacılık kesiminin düzenlenmesi ve denetlenmesi alanında önemli iyileştirmeler sağlanmış ise de, BDDK'nın icraat düzeyi ve yönetimi alanında sağlanacak gelişmelerin, bankacılık kesimini daha da güçlendireceği hususuna işaret ediliyor ve nakit uyumsuzluğu nedeniyle bir döviz kuru değişikliğinin neden olabileceği riskleri azaltmak üzere, bankacılık kesiminde dolarizasyon eğilimini azaltıcı önlemler alınmasının uygun olacağı belirtiliyor.

Raporun yayınlandığı tarihte 'Mortgage Yasası' henüz çıkarılmamış olduğu cihetle OECD Raporunda, anılan Yasa çıkarılırken, kre-

dilendirme hacminde çok hızlı bir genişlemeye neden olacağı düşüncesiyle, faiz ödemelerinin vergi matrahından düşürülmesi yoluna gidilmemesi (Yasada olduğu gibi) önerilmiştir.

OECD'nin "Türkiye'nin Ekonomik Gözlemi" Raporunda da yer verildiği gibi aynı kurumun "Türkiye'nin Finansal Piyasa Şoklarına Olan Esnekliğinin İyileştirilmesine İlişkin Politikalar" raporunda da, işgücü piyasası ile ilgili olarak köklü düzenlemeler yapılması gerektiği hususu vurgulanmaktadır. Bunlar arasında başlıca:

- Asgari ücret düzeyinde yapılacak ayarlamalarda daha temkinli davranılması ve bölgesel farklılaştırmaya gidilmesi,
- Kamu sektörü ücret ayarlamalarında daha sıkı tutum sergilenmesi ve özel sektörde ücret-fiyat artışlarının kontrol altında tutulmasının özendirilmesi ve kamu sektöründeki ücret artışlarının enflasyonda meydana gelen (2006 yılı ortalarında) sıçramaya göre ayarlanması cihetine gidilmemesi,
- İşgücü piyasasının daha etkin bir biçimde çalışmasına olanak sağlamak üzere, istihdamın korunmasına (işten çıkarılmanın zorlaştırılmasına) dönük mevzuatta ciddi esneklik sağlanması,
- Verimlilik artışını ve iş aleminin rekabet gücünün yükseltilmesini sağlamak ve ücret-fiyat esnekliğini iyileştirmek üzere çok geniş kapsamlı yapısal reformlar gerçekleştirilmesi önerilmektedir.

Finansal piyasalarda küresel risk

Son yıllarda küresel piyasalarda yaşanan olumlu gelişmenin sonuna mı gelindi? Finansal piyasalara ilişkin son dönemde endişeler artmaya başladı. Küresel ekonomi ve ticaret hızlı büyümesini sürdürürken finansal istikrara ilişkin risklerde yükselme gözleniyor.

ABD’nde biraz yavaşlamış olmakla beraber, ekonomik büyüme Avrupa’da ve Japonya’da beklentilerin üstünde olan gelişmesini sürdürüyor. Başta Çin olmak üzere Uzak-Doğu Asya ülkelerinde ve Hindistan’da ekonomik büyüme yıllar boyu süren canlılığını koruyor. OECD ülkeleri genelinde ekonomik canlanma yeni iş sahalarının açılmasına yol açarken, işsizlik oranları geriliyor. Genelde şirket karlılık düzeyleri uzun yıllar tanık olunmamış biçimde yüksek, bilançolar güçlü, spreadler (kreditinin geri ödenmeme riskinin getirdiği faiz farkı) düşme eğilimini sürdürüyor, ve şirket iflasları ve batık kredi olayları düşük düzeyde

seyrediyor. Küresel düzeyde makroekonomik dengesizliğe neden olan faktörlerde bir parça yumuşama gözlemleniyor. Yapılan tahminler küresel ekonominin hafif bir yavaşlama olsa bile 2007 yılında da güçlü biçimde büyümesini sürdüreceği şeklinde.

Ancak küresel ekonomideki olumlu gidişten destek alan küresel finansal piyasalardaki istikrara ilişkin risklerde bir yükselme gözlemleniyor. Kredi ve finansman piyasaları ile ilgili risklerdeki artış belirli bazı alanlarda daha yoğun biçimde hissediliyor. Finansman piyasası ile ilgili risklerin dikkat çekici biçimde daha belirgin hale gelmiş olduğu alanlar, **Uluslara-**

rası Para Fonu (IMF) tarafından geçtiğimiz Nisan ayında yayınlanmış olan Küresel Finansal İstikrar Raporunda (GFSR) aşağıda verildiği şekilde tanımlanmaktadır:

ABD’nde ‘mortgage’ piyasasının finansal gücü zayıf borçlulara ilişkin bölümünde (subprime) meydana gelen ‘batık kredi’ olaylarındaki tırmanma

ABD’nde mortgage alacaklarının ipotek edilmesine dayalı olarak ihraç edilen sabit getirili menkul kıymetlerin toplam tutarı Ocak 2007 itibarıyla 5.8 trilyon Dolar olarak tahmin edilmektedir ve bunların yabancılar tarafından sahip olunan bölümünün değeri 2006 yılı itibarıyla yaklaşık 850

milyar Doları bulmaktadır. Toplam ‘mortgage’ tutarının 824 milyon Dolarlık bölümünün zayıf ödeme gücüne sahip borçlulara ait olduğu (subprime) tahmin edilmektedir. Yakın geçmiş dönemde ABD’nde

konut fiyatlarındaki artışın yüksek ve faiz hadlerinin çok üstünde seyretmesi çoğu kimse-ri ve aileleri ödeme güçleri-nin üstünde borçlanarak ev satın almaya yöneltmiştir. 2006 yılı ikinci yarısından itibaren konut piyasası-nın zayıflaması ve satışların düşmesi konut fiyatlarını olumsuz biçimde etkilemiş ve bu durum bazı eyaletlerdeki zayıf ekonomik du-

rum ve artan işsizlikle birleşince ‘subprime mortgage’ borç geri ödemelerinde sıkıntıya neden olmuş, bu durum aracı finansal kuruluşları iflas durumu ile karşı karşıya bırakmıştır. Diğer taraftan ‘geri ödeme aczi’ durumunun borçlunun ödeme gücünün bir derece daha iyi olduğu ikinci mort-

gage grubuna da (Alt-A) sirayet etme durumu söz konusudur.

Dolayısıyla mortgage piyasasında-ki ödeme aczi olaylarındaki tırmanma, mortgage ipoteğine dayalı olarak ihraç edilmiş olan sabit

özel sermaye şirketleri (private equity firms) tarafından satın alınan şirket sayısındaki artış ve dolayısıyla bu şirketlerin borçluluk oranlarında (leverage) meydana gelen yükselmedir.

Şirket karlılık düzeylerindeki yükselme, satın alınması düşünülen şirketlerin sermaye yapılarının olduğundan daha az borçlu imiş gibi algılanması, halka açık şirketlerin daha sıkı denetime tabi olmaları durumu ve küresel likidite bolluğunun bir sonucu olarak halka kapalı özel sermaye şirketlerine akan bol finans kaynakları, bu özel sermaye şirketlerinin, gözlerine kestirdikleri şirketleri satın alma iştahlarını aşırı biçimde

getirili menkul kıymetleri satın almış olan yatırımcılar için önemli bir risk oluşmasına yol açmıştır.

Kredi Temini Suretiyle Gerçekleştirilen Şirket Satınalmalarında Aşırı Artış

Son bir iki yıllık dönemde finansal piyasalarda tanık olunan en çarpıcı gelişmelerden birisi halka kapalı

artırmıştır. 2006 yılında 430 milyar Dolar olan özel sermaye fonlarına akan sermaye tutarının 2007 yılında 500 milyar Dolara yükselmesi beklenmektedir.

Yakın zamana kadar özel sermaye şirketlerince satın alınması amaçlanan hedef şirketler yüksek nakit girişi olan firmalardı. Ancak görü-

nen o ki, kredi temini sağlayan kurumların kredi verirken gözetmek durumunda oldukları kriterlerde bir gevşeme vardır ve borç bulma kolaylaştıkça satın alınması hedeflenen firmalar için biçilen değerler yükselmekte ve dolayısıyla kredi riski artmaktadır. Kredi teminiyle satın alınmış ve borçluluk oranı aşırı yükselmiş bu şirketlerin bir ekonomik şok karşısında duyarlılıkları çok yükselmiş olacaktır. Yüksek tutarlı bir satınalma olayına konu olan şirkette karşılaşılabilecek bir sıkıntı sendikasyona katılan bankalar açısından ciddi bir risk oluşturabilir.

Yeni Yükselen Piyasa Ekonomilerine Olan Sermaye Akımları ile ilgili Riskler

Kısmen ortaya koymuş oldukları ekonomik görünümdeki iyileşmeye dayalı olarak yeni yükselen piyasaya ekonomilerinden bazılarında olan yabancı sermaye akımlarında hızlı bir artış olmuştur. Ancak sermayenin yeni yükselen piyasaya ekonomilerine akmasının ana nedeni, gelişmiş ekonomilerde elde edilen faiz gelirlerinin düşük olması nedeniyle bu ülkelerde daha yüksek getiri elde etme arzusudur. Bu yatırımcılar yüksek getiri elde etme düşüncesiyle bazı durumlarda karşı karşıya oldukları riskleri gerçekte olduğundan daha düşük görebilmekte ve daha riskli alanlara yönelebilmektedirler. Diğer taraftan bu sermaye akımlarının

herhangi bir nedenle yön değiştirmesi, cari açıkları yüksek seviyede seyreden bazı ülkelerin yetkilileri açısından önemli sorunlar doğurabilir.

Küresel Büyüme Hızında Meydana Gelebilecek Değişikliklerle İlgili Riskler

ABD’nde ekonomik büyümedeki yavaşlamanın, küresel ekonomi üzerinde derin olumsuz etkiler bırakacak sert bir düşüş yerine yumuşak bir biçimde gerçekleşiyor olması küresel makroekonomik dengesizliğin daha düzenli bir şekilde hafifletilmesine katkı sağlamıştır. Bununla beraber bu güne kadar Amerika’nın devasa cari işlemler açığının finansmanını sağlamış olan bono piyasalarının faiz getiri düzeylerine daha duyarlı hale gelmiş olmaları, faiz farklarındaki bir düşmenin daha derin etkiler yaratmasına yol açabilir.

OECD (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı) tarafından Mayıs ayının ikinci yarısında yayınlanmış olan “Ekonomik Görünüm” –Economic Outlook 81- Raporunda da yukarıda sıralanan risklerden önemli bölümüne temas edilmekte, genel anlamda yüksek riskli bonolar üzerindeki spread’lerin rekor düzeyde düşük seyrettiği hususu vurgulanarak, bir çok finansal kıymet üzerindeki riskin düşük fiyatlandırılmış durumda olduğu belirtilmektedir.

OECD Raporunda ayrıca, bir çok üye ülkede sıkı maliye politikalarından özveride bulunmanın tartışma gündeminde bulunduğu ortamda, toplam efektif taleple toplam efektif arz arasındaki ilişkinin, ekonomilerde ısınmaya meydan verecek bir noktaya ilerlediği belirtilerek, enflasyon riskindeki artışa dikkat çekilmektedir.

OECD’nin Ekonomik Görünüm Raporunda başta bazı Avrupa ülkeleri olmak üzere üye ülkelerin yaklaşık yarısında konut yatırımlarının GSYİH içindeki payının 2006 yılında, son on yıllık dönemin en yüksek düzeyine ulaştığı belirtilmekte ve inşaat sektöründeki canlılığın istihdam hacminin yükselmesinde önde gelen bir öneme sahip olduğu ifade edilmektedir. Bu ülkelerden bir kısmında konut inşaatlarının yavaşlaması ve ekonomik büyümeyi daha ılımlı düzeye çekmesi beklenmektedir. Ancak inşaat sektöründe hızlı bir daralma ile karşılaşılması durumunda bunun, ekonomilerin diğer sektörleri üzerinde önemli olumsuz etkiler yaratması kaçınılmaz olacaktır. Özellikle konut piyasasındaki bir daralmanın konut fiyatlarını geriye çekmesi ve bu durumun ‘servet etkisi’ yokuyla tüketim talebini zayıflatması, konut inşaatlarındaki daralmanın, ekonominin tümü üzerindeki olumsuz etkilerini daha derinleştirecektir.

Dünya Ekonomisi

Brezilya sol iktidarla sorunları çözdü

Brezilya'nın seçimle başa gelen ilk solcu devlet başkanı Lula, ekonomide önemli bir başarıya imza attı. Finans piyasalarıyla barışık bir politika izlenerek, hem enflasyon geriletildi, hem büyüme yaşandı ve ekonomi uzun süredir cari işlemler fazlası vermeye devam ediyor.

Brezilya, sol eğilimli politikaların finans piyasaları ve yabancı sermayeyle barışık olabileceğinin bir örneği haline geldi. Bu durumun son göstergesi olarak, Fitch ve S&P, ülkenin kredi notlarını yatırım statüsünün bir basamak altına kadar yükseltti.

Brezilya, piyasa yanlısı ekonomi politikalarıyla, ekonomik ve sosyal eşitliği iyileştirici programların aynı anda başarıyla yürütülebileceğinin bir örneği haline geldi. Solcu Devlet Başkanı Lula da Silva'nın politikaları, piyasaların genelde kuşkuyla yaklaştığı sol eğilimli po-

litikaların da finans piyasaları ve yabancı sermayeyle barışık olabileceğini gösteriyor. Bu durumun son göstergesi, Fitch ve S&P'nin, Brezilya'nın kredi notlarını yatırım statüsünün bir basamak altına kadar yükseltmesi oldu.

Brezilya'nın seçimle başa gelmiş ilk solcu devlet başkanı olan Lula, 2002'de seçilmesinin ardından, seçimlerden kısa bir süre önce imzalanan IMF programını sürdürdü. Lula başa geçtiğinde, Brezilya ekonomisi hiperenflasyon nedeniyle çöküşün eşiğindeydi. Hem sağlam makroekonomik temeller, hem güçlü büyüme yoluyla sosyal

ilerleme amaçlayan Lula, bunun için enflasyonu düşürmeye odaklanan bir program uyguladı.

Sıkı para politikasıyla enflasyonu yüzde 5-6 civarına düşüren Brezilya, çok yüksek olmayan ancak sürdürülebilir bir büyüme eğilimi yakalamayı başardı. Bu ekonomik dönüşüm sayesinde, Brezilya 2005 sonunda IMF'ye olan tüm borçlarını iki yıl erken ödedi.

Brezilya, 2006'da ikinci kez seçilen Lula liderliğinde mevcut ekonomi politikalarını sürdürüyor. Brezilya, özellikle güçlü büyüme-ye rağmen cari fazla vermesiyle dikkat çekiyor. Daha fazla yabancı

sermaye çekmek amacıyla kredi notlarının artırılması için güçlü bir kampanya yürüten Brezilya, bu konuda da başarı sağladı. Fitch'in ardından Brezilya'nın kredi notunu yatırım statüsünün bir basamak altına yükselten S&P, notun görünümünü ise pozitif olarak belirledi. Bu, Brezilya'nın kredi notunun kısa süre içinde yatırım statüsüne çıkarılabileceğini gösteriyor.

Uluslararası Para Fonu (IMF) Başkanı Rodrigo Rato, Dubai'de yaptığı açıklamada, ABD ekonomisindeki büyümenin, yılın ikinci yarısında, yatırımlardaki artış nedeniyle hızlanacağını bildirdi. Rato, ABD ekonomisinin geçen yıldan daha iyi durumda olduğunu da vurguladı. IMF, ABD'de bu yıl yüzde 2,2, gelecek yıl ise yüzde 2,8 oranlarında ekonomik büyüme tahmininde bulunmuştu.

Çin ekonomisi hakkında da konuşan Rato, bu yılın ilk çeyreğinde yüzde 11,1 oranında büyüyen Çin'de, ekonominin aşırı ısınmasını önlemek için Pekin yönetiminin, çok daha etkili bir para ve döviz politikası uygulaması gerektiğini ileri sürdü.

Çin, yuanın dolar karşısında hareketine izin verdiği bant aralığını genişletme kararı aldı. Faizler de art arda dördüncü kez artırıldı.

Çin Merkez Bankası'ndan, ticaret dengesizliklerinin giderilmesine ve hızlı büyümenin önüne geçilmesine yönelik bir dizi önlem geldi. Banka, yuanın dolar karşısında hareket etmesine izin verdiği günlük

bant aralığını 21 Mayıs'tan itibaren genişletme kararı aldı. Bu bant aralığı yüzde 0,3'ten yüzde 0,5'e çıkarıldı.

Çin Merkez Bankası, büyümenin yavaşlatılması amacıyla, ayrıca faizleri ve zorunlu karşılıkları da yükseltti. Bir yıllık gösterge mevduat faizi 0,27 puan arttırılarak yüzde 3,06'ya çıkarıldı. Bir yıllık gösterge borç verme faizi ise 0,18 puanlık artışla yüzde 6,57 oldu. Böylece Çin Merkez Bankası, faizleri 27 Nisan'dan bu yana dördüncü kez yükseltti.

Çin Merkez Bankası, bankaların zorunlu mevduat karşılıklarını da Haziran 2006'dan bu yana sekizinci kez yükseltti. Zorunlu karşılık oranı, 0,5 puan arttırılarak büyük bankalar için yüzde 11,5'e çıkarıldı.

İngiltere Merkez Bankası, faiz oranlarını çeyrek puan artırarak, son 6 yılın en yüksek seviyesine çıkardı. Banka Yönetim Kurulunun toplantısında, yüzde 5,25 olan faiz oranları, piyasa beklentileri dahilinde, çeyrek puan artırılarak yüzde 5,5'e yükseltildi. Uzmanlar, geçen Ağustos ayından bu yana bankanın 4. kez çeyrek puanlık artış yaptığını, ancak daha önceki faiz artırımlarının yıllık bazda Mart ayında yüzde 3,1'e yükselen tüketici fiyatlarına set çekemediğini ifade ediyorlar.

Avrupa Merkez Bankası ise faiz oranlarını değiştirmede. Banka yönetimi kurulunun yaptığı toplantının ardından yapılan açıklamada, yüz-

de 3,75 olan faiz oranlarının, beklentiler doğrultusunda, sabit tutulduğu bildirildi.

Ekonomistler, bankanın, Haziran ayında faiz oranlarını çeyrek puan artıracığını ve böylece 2005 yılı Aralık ayından bu yana 8. kez artırım kararı alacağını öngörüyorlar.

Son olarak Mart ayında faiz artırımını yapan Avrupa Merkez Bankası'nın, yükselen avro ve bunun Avrupalı ihracatçılara etkilerini gözlemleyerek, bir sonraki faiz kararını vereceği belirtiliyor.

Eurostat verilerine göre Nisan ayında Euro Alanı'nda yıllık enflasyon oranı yüzde 1,9, AB 27'de ise yüzde 2,2 oldu. Euro Alanı'nda bir önceki aya göre değişmeyen enflasyon oranı, AB genelinde yüzde 0,1 oranında geriledi.

Nisan 2007'de en düşük enflasyon oranının kaydedildiği ülkeler Malta yüzde -1,1, Fransa yüzde 1,3 ve Finlandiya yüzde 1,5 oldu. En yüksek enflasyon oranı ise Letonya yüzde 8,8, Macaristan yüzde 8,7 ve Estonya'da yüzde 5,6 görüldü.

Eurostat tahminlerine göre 2007'nin ilk üç ayında Euro Alanı ve AB 27'de GSYİH önceki üç aylık döneme kıyasla yüzde 0,6 oranında arttı. 2006'nın son üç ayında ise her iki bölgede de yüzde 0,9'luk ekonomik büyüme kaydedilmişti. 2006'nın ilk üç aylık dönemiyle karşılaştırıldığında, GSYİH Euro Alanı'nda yüzde 3,1, AB 27'de ise yüzde 3,2 oranında artış ön görülüyor.

Enflasyon hedefi aşıldı

Mayıs ayında Üretici Fiyatları Genel Endeksinde bir önceki aya göre yüzde 0,39, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 3,09, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 7,14 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 10,95 artış gerçekleştirdi. Aylık değişim tarım sektöründe yüzde 2,90, sanayi sektöründe ise yüzde -0,17 olarak gerçekleşti. Sanayinin üç sektöründen madencilik ve taşocakçılığında yüzde 0,88, imalat sanayinde yüzde 0,14 artış, elektrik, gaz ve su sektöründe yüzde -4,31 düşüş gerçekleşti.

Mayıs ayında Tüketici Fiyatları Genel Endeksi bir önceki aya göre yüzde 0,50, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 4,12, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 9,23 ve oniki aylık ortalamalara göre yüzde 10,24 artış gerçekleştirdi. Ana harcama grupları itibarıyla en yüksek aylık artış yüzde 11,35 ile giyim ve ayakkabı grubunda gerçekleşti. Endekste kapsanan 447 maddeden; 258 maddenin ortalama fiyatlarında artış, 109 maddenin ortalama fiyatlarında ise düşüş gerçekleşti.

ÜFE	MAYIS 2007 (2003=100)	MAYIS 2006 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,39	2,77
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	3,09	7,36
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	7,14	7,66
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	10,95	4,27

TÜFE	MAYIS 2007 (2003=100)	MAYIS 2006 (2003=100)
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	0,50	1,88
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	4,12	4,53
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	9,23	9,86
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı(%)	10,24	8,21

		2007					2006						
		Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
ÜFE	Bir önceki aya göre değişim	-0,05	0,95	0,97	0,80	0,39	4,02	0,86	-0,75	-0,23	0,45	- 0,29	-0,12
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	-0,05	0,89	1,88	2,69	3,09	11,68	12,64	11,80	11,54	12,04	11,72	11,58
TÜFE	Bir önceki aya göre değişim	1,00	0,43	0,92	1,21	0,50	0,34	0,85	-0,44	1,29	1,27	1,29	0,23
	Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim	1,00	1,44	2,36	3,60	4,12	4,88	5,76	5,30	6,55	8,01	9,40	9,65

Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri

Bütçe Gelirleri Kümülatif Gerçekleşmeleri	Ocak - Nisan (Milyon YTL)			
	2006	2007	Artış (yüzde)	2007 Yılı Bütçe Hedefi
Genel Bütçe Gelirleri	49.656	58.831	15.5	183.460
Vergi Gelirleri	40.843	43.800	6.75	158.153
Gelir, Kar ve Ser. Kazanç üzerinden Alınan Vergiler	11.225	12.554	10.5	45.342
Gelir Vergisi	7.802	9.422	17.1	33.418
Gelir Vergisi Tevkifatı	6.661	8.250	19.2	
Kurumlar Vergisi	3.423	3.132	-9.29	11.925
KVK Göre Alınan Geçici Vergi	3.228	3.179	-1.54	
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	1.315	1.492	11.8	3.640
Motorlu Taşıtlar Vergisi	1.296	1.471	11.8	3.504
Dahilde Mal ve Hizmetlerden Alınan Vergiler	18.448	18.553	0.56	68.828
Dahilde Alınan KDV	5.072	4.914	-3.21	20.200
Özel Tüketim Vergisi	11.343	11.233	-0.97	41.070
Banka ve Sigorta Muameleleri Vergileri	814	1.038	21.5	3.110
Dış Ticaretten Alınan Vergiler	7.680	8.546	10.1	32.053
İthalde Alınan KDV	7.098	7.749	8.40	29.583
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	786	3.114	74.7	7.818
Harcamalar	54.517	65.804	17.1	204.988

EKONOMİK VERİLER

	2006	2005	2004	2003	2002	2001
GSMH (Cari fiyatlarla Trilyon TL)	575.784	486.401	428.932	356.681	275.032	176.484
GSMH (milyon/dolar)	399.673	360.876	299.475	239.235	179.898	145.693
GSMH (Değişim Hızı 1987 fiyatlarıyla %)	6.0	7,6	9.9	5.9	7.9	-9.5
Kişi başına GSMH (ABD Doları)	5.477	5.008	4.172	3.383	2.598	2.123
Üretim Endeksi	137.6	130.0	123.4	112.4	103.3	94.4
Toplam İhracat (milyon/dolar)	85.279	73.476	63.167	47.253	36.059	31.334
Toplam ithalat (milyon/dolar)	137.321	116.774	97.540	-22.087	51.584	41.399
Dış Ticaret Dengesi (milyon/dolar)	-52.042	-43.298	-34.373	69.340	-15.495	-10.065
İhracatın İthalatı Karşılama Oranı %	67.4	63.0	64.8	68.1	69.9	75.7
İşsizlik Oranı (%)	9.9	10.3	10.3	10.5	10.6	8.5
Kamu Net Borç Stoku (milyon/dolar)	257.811	269.137	272.161	251.106	216.037	159.752
İç Borç Stoku (milyon YTL)	265.915	257.535	233.864	201.319	154.798	125.458
Dış Borç Stoku (milyon/dolar)	97.290	90.507	97.885	95.581	102.017	63.911
Merkezi Yönetim Borç Stoku (milyar/dolar)	245.5	247.1	235.8	202.6	148.5	123.6
Cari İşlemler Dengesi (milyon/dolar)	-31.460	-22.708	-15.604	-6.808	-1.789	3.390

	2007		2006		2005
(Bin YTL)	11 Mayıs	4 Mayıs	29 Aralık	12 Mayıs	30 Aralık
Emisyon	23.198.253	23.422.443	26.815.151	22.299.564	19.612.019
Para Arzı					
- M1	67.944.531	66.405.617	72.162.564	61.936.598	61.936.598
- M2	314.083.717	309.876.512	297.481.073	237.948.998	237.948.998
- M3	338.613.561	334.590.261	319.835.684	260.614.096	260.614.096
Yurtiçi Kaynaklı YTL Mevduat	185.388.119	177.008.753	170.474.497	158.555.795	145.191.416
- Vadeli Tasarruf	127.857.028	123.912.588	116.115.442	106.154.005	91.839.161
- Vadesiz Tasarruf	11.987.569	11.216.314	12.696.379	11.728.296	11.509.544
- Vadeli Ticari	24.227.048	23.177.274	21.538.607	21.664.566	19.548.113
- Vadesiz Ticari	9.472.469	8.198.687	10.116.353	9.418.962	11.972.114
- Resmi Mevduat	11.844.005	10.503.890	10.007.716	9.589.966	10.322.484
Kredi Stoku	188.631.864	187.526.028	177.277.439	146.179.251	126.491.125
- Tüm Banka Kredileri	188.631.864	187.526.028	177.277.439	146.179.251	126.491.125
- M.B. Kredileri	0	0	0	0	0
Bank. El. Tah. ve Bono	146.130.266	144.619.921	136.710.420	140.214.394	130.632.109

Mevzuat Değişiklikleri

- 01 Mayıs 2007** - Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği
- Katma Değer Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 104)
- Gelir Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 264)
- 03 Mayıs 2007** - Sigorta ve Resasürans Şirketlerinde Bağımsız Denetim Yapılmasına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Mesleki Sorumluluk Sigortası Genel Şartları Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavir Mesleki Sorumluluk Sigortası Klozu
- 04 Mayıs 2007** - 5628 Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- 05 Mayıs 2007** - 2007/11963 Yeni Türk Lirası ve Yeni Kuruşta Yer Alan Yeni İbarelerinin Kaldırılmasına ve Uygulama Esaslarına İlişkin Karar
- 10 Mayıs 2007** - Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 372)
- 17 Mayıs 2007** - Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketlerince Uygulanacak Tekdüzen Hesap Planı ve İzahnamesi İle Kamuya Açıklanacak Finansal Tabloların Biçim ve İçeriği Hakkında Tebliğ
- 18 Mayıs 2007** - Tahsilat Genel Tebliği (Seri No: 443)
- 20 Mayıs 2007** - 5655 Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- 22 Mayıs 2007** - Sosyal Güvenlik Kurumuna Prim Borcu Olan İşverenlerin Kamuoyuna Açıklanmasına Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
- Emekli ve Malullük Aylığı Bağlanmış Olanlarla, Bunların Kanunen Bakmakla Yükümlü Bulundukları Aile Fertleri, Dul ve Yetim Aylığı Alanların Muayene ile Tedavileri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Bağ-Kur Sağlık Sigortası Yardımları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa Göre Eş ve Çocuklara Temin Edilecek Protez Araç ve Gereçlerine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik
- 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2167 Sayılı Kanunla Değiştirilen 32 nci Maddesinin (B) Fıkrasında Belirtilen Ağız Protezleri ile İlgili Olarak Yapılacak Yardıma İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- 24 Mayıs 2007** - Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 311)
- 25 Mayıs 2007** - Yatırım Fonlarına ilişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VII, No: 33)
- Portföy Yöneticiliği Faaliyetine ve Bu Faaliyette Bulunacak Kurumlara İlişkin Esaslar Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri : VII, No: 92)
- Sermaye Piyasası Mevzuatı Çerçevesinde Değerleme Hizmeti Verecek Şirketlere ve Bu Şirketlerin Kurulca Listeye Alınmalarına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri: VIII, No: 50)
- **(Mükerrer)** Emekli ve Malullük Aylığı Bağlanmış Olanlarla, Bunların Kanunen Bakmakla Yükümlü Bulundukları Aile Fertleri, Dul ve Yetim Aylığı Alanların Muayene ile Tedavileri Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Tedavi Yardımına İlişkin Uygulama Tebliği (Sıra No: 8)
- Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği
- 26 Mayıs 2007** - Yatırım ve İstihdamın Teşviki Amacıyla Bedelsiz İrtifak Hakkı Tesis Edilmesine ve Bedelsiz Kullanma İzni Verilmesine İlişkin Usul ve Esaslar
- 30 Mayıs 2007** - 5664 Konut Edindirme Yardımı Hak Sahiplerine Ödeme Yapılmasına Dair Kanun

Vergi Takvimi

- 07.06.2007** - Mayıs 2007 Dönemi Çeklere Ait Değerli Kağıtlar Vergisi Bildirimi ve Ödemesi
- 11.06.2007** - 16-31 Mayıs Dönemine Ait Noterlerce Yap. Makbuz Karşılığı Öde. Ait Bildirimlerin Verilmesi ve Ödenmesi
- 11.06.2007** - 16-31 Mayıs Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödemesi
- 15.06.2007** - Mayıs 2007 Dönemine Ait Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödemesi
- 15.06.2007** - Mayıs 2007 KKDF Kesintilerinin Bildirimi ve Ödemesi
- 15.06.2007** - Mayıs 2007 Dönemine Ait Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödemesi
- 15.06.2007** - Mayıs 2007 Dönemine Ait Kolalı Gazoz, Alkollü İçecekler ve Tütün Mamullerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödemesi
- 15.06.2007** - Mayıs 2007 Dönemine Ait Özel İletişim Vergisi Beyanı ve Ödemesi
- 15.06.2007** - Mayıs 2007 Dönemine Ait BSMV Beyanı ve Ödemesi
- 20.06.2007** - Mayıs 2007 Dönemine Ait Kurumlar Vergisi Stopajının Beyanı
- 20.06.2007** - Mayıs 2007 Dönemine Ait KDV Beyanı
- 20.06.2007** - Mayıs 2007 Dönemine Ait Gelir Vergisi Stopajının ve Damga Vergisinin Muhtasar Beyanname ile Beyanı
- 20.06.2007** - Mayıs 2007 Dönemine Ait Şans Oyunları Vergisi Beyanı ve Ödemesi
- 20.06.2007** - Mayıs 2007 Dönemine Ait Belediyeye Ödenecek Vergilerin (Haberleşme Vergisi Hariç) Beyanı ve Ödemesi
- 20.06.2007** - Mayıs 2007 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Beyanı
- 20.06.2007** - Mayıs 2007 Dönemine Ait Yarışma ve Çekilişlerle Futbol Müsabakalarına ve At Yarışlarına Ait Müşterek Bahislerle İlgili İntikal Vergisinin Beyanı ve Ödemesi
- 25.06.2007** - 1-15 Haziran Dönemine Ait Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin Özel Tüketim Vergisi Beyanı ve Ödemesi
- 26.06.2007** - 1-15 Haziran Dönemine Ait Noterlerce Yap. Makbuz Karşılığı Öde. Ait Bildirimlerin Verilmesi ve Ödenmesi
- 26.06.2007** - Mayıs 2007 Dönemine Ait KDV Ödemesi
- 26.06.2007** - Mayıs 2007 Dönemine Ait Kurumlar Vergisi Stopajının Ödemesi
- 26.06.2007** - Mayıs 2007 Dönemine Ait İstihkaktan Kesinti Suretiyle Tahsil Edilen Damga Vergisi ile Sürekli Mükellefiyeti Bulunanlar İçin Makbuz Karşılığı Ödenmesi Gereken Damga Vergisinin Ödemesi
- 26.06.2007** - Mayıs 2007 Dönemine Ait Muhtasar Beyanname ile Beyan Edilen Gelir Vergisi Stopajının ve Damga Vergisinin Ödemesi

Mayıs 2007 Kronoloji

01 Mayıs Anayasa Mahkemesi 367 zorunlu olduğu kararını verdi ve Cumhurbaşkanlığı seçiminin ilk turunu iptal etti. İstanbul'da 1 Mayıs'ı kutlamak isteyen bine yakın kişi gözaltına alındı.

02 Mayıs Yüksek Seçim Kurulu, seçimin en erken 22 Temmuz'da olabileceğini açıkladı. Meclis Anayasa Komisyonu da bu tarih üzerinde uzlaştı.

03 Mayıs TBMM genel seçimin 22 Temmuz'da yapılmasını, 456 vekilin oybirliğiyle kabul etti.

04 Mayıs DYP ve Anavatan Partisi birleşme konusunda uzlaştılar.

05 Mayıs Manisa, Çanakkale ve Marmaris'te yapılan Cumhuriyet mitinglerine yüzbinlerce kişi katıldı.

06 Mayıs Fransa'da Cumhurbaşkanlığı seçimini Türkiye karşısı Nicolas Sarkozy kazandı.

07 Mayıs CHP Genel Başkanı Baykal, DSP ile parti kapatma şartı olmaksızın işbirliğine gidebileceğini açıkladı ve ittifak için anlaşmaya varıldı.

08 Mayıs Birçok kavganın odağında yer alan ve göreve geldiği andan itibaren sürekli istifası istenen Başbakanlık Müsteşarı Ömer Dinçer AKP'den aday olmak için görevinden istifa etti.

09 Mayıs Irak'ın kuzeyindeki Erbil'de bomba yüklü kamyonla düzenlenen saldırıda 1'i Türk 19 kişi öldü.

10 Mayıs Cumhurbaşkanını halkın seçmesini ve milletvekili seçimlerinin dört yılda bir yapılmasını öngören Anayasa değişikliği TBMM'de kabul edildi.

11 Mayıs Maliye Bakanlığı, POAŞ'ın 1.2 milyar YTL olan vergi borcuna ait tüm cezaları sildi. Vergi aslında da yüzde 50 indirimde gitti.

12 Mayıs Helsinki'de yapılan 52. Eurovision şarkı yarışmasında Sırbistan birinci olurken, Türkiye dördüncü oldu.

13 Mayıs İzmir Gündoğdu meydanında düzenlenen Cumhuriyet mitingine birbuçuk milyon kişi katıldı.

14 Mayıs Merkez Bankası Para Politikası Kurulu faiz oranını yüzde 17.5'te tuttu.

15 Mayıs Rahşan Ecevit yaptığı açıklamada solda güçbirliğini geciktirmenin Türkiye'nin geleceğini tehlikeye atacağını ifade etti.

16 Mayıs Fransa'da Cumhurbaşkanlığı görevini Chirac'tan devralan Sarkozy göreve başladı.

17 Mayıs CHP ve DSP liderleri biraraya gelerek seçim işbirliğinde uzlaştı.

18 Mayıs Sevgilisine torpil yaptığı için eleştirilen Dünya Bankası Başkanı Walfowitz istifa edeceğini açıkladı.

19 Mayıs 19 Mayıs Gençlik Bayramı tüm yurttaki geniş katılımla kutlandı.

20 Mayıs Cumhuriyet mitinglerinin sonuncusu 300 bin kişinin katılımıyla Samsun'da yapıldı.

21 Mayıs Terörle mücadele koordinatörü Edip Başer görevden alındı. Göreve Rafet Akgünay atandı.

22 Mayıs Ankara'nın Ulus semtinde A-4 türünde bombalı saldırı düzenlendi 6 kişi öldü, yaklaşık 100 kişi yaralandı.

23 Mayıs Şırnak'ta uzaktan kumandalı mayının patlatılmasıyla 6 asker şehit oldu, 10 asker yaralandı.

24 Mayıs Maliye Bakanı Unakıtan bazı ürünlerde KDV oranlarının düşürüleceğini açıkladı.

25 Mayıs Cumhurbaşkanı Sezer, Cumhurbaşkanını halk tarafından seçilmesini öngören Anayasa değişiklik paketini iade etti.

26 Mayıs CHP seçim startını Mersin'de düzenlediği mitingle verdi. Mitinge 100 binin üzerinde kişi katıldı.

27 Mayıs Doğru Yol Partisi kongresinde partinin adı oy birliğiyle Demokrat Parti olarak kabul edildi.

28 Mayıs Cumhurbaşkanını halkın seçmesini öngören Anayasa paketinin Meclis'teki ilk tur oylaması yumuruklu kavgalara sahne oldu.

29 Mayıs ABD Irak'ın kuzeyindeki üç vilayetin güvenliğini peşmergeye devretme kararı aldı.

30 Mayıs Anayasa Mahkemesi Başkanı Tuğcu, Anayasa Mahkemesinin kararıyla ilgili olarak "yargı için yüz karasıdır" diyen Başbakan Erdoğan hakkında suç duyurusunda bulunacaklarını açıkladı.

31 Mayıs Cumhurbaşkanını halkın seçmesi ve seçimlerin 4 yılda bir yapılmasını değişikliklerini öngören Anayasa değişiklik paketi 370 oyla aynen kabul edildi.